

केन्द्रीय विद्यालय संगठनम् / KENDRIYA VIDYALAYA SANGATHAN

हैदराबाद संभागः / HYDERABAD REGION

प्रश्ननिधिः - बहुविकल्पीयप्रश्नाः

QUESTION BANK OF MULTIPLE CHOICE QUESTIONS (21 - 22)

विषयः - संस्कृतम् कक्षा - दशमी

मुख्य संरक्षक / CHIEF PATRON

श्री के सशीन्द्रन / SRI. K SASEENDRAN

उपायुक्त / DEPUTY COMMISSONER

संरक्षक / PATRON

डा. (श्रीमती) वी. गौरी / DR. (SMT) V. GOWRI

सहायक आयुक्त / ASSISTANT COMMISSIONER

संयोजकः /CO-ORDINATOR

श्री वीरेन्द्र कुमार / SRI. VIRENDRA KUMAR

प्राचार्य / PRINCIPAL

KV DRDO KANCHANBAGH , HYDERABAD

CONTENT PREPARED BY

SRI. T . SAMPATH KUMAR	TGT SKT , KV , BOLARUM
SMT. JAYASHREE PARADHAAN	TGT SKT , KV , BOLARUM
SMT. A . PADMAVATHI	TGT SKT, KV NO. 1 UPPAL
SMT. SUNITHA MIEENA	TGT SKT , KV AFS , BEGUMPET
SRI. S B T CHARYULU	TGT SKT , KV PICKET
MS. SONIA	TGT SKT , KV , GACHIBOWLY
SMT. RICHA ANSHUL DEBEY	TGT SKT , KV , BOWENPALLY
SMT. KOMAL	TGT SKT , KV , KANCHANBAGH

संकलन संशोधकौ /COMPILED AND VETTED BY /

DR. KSSV PRASADA SARMA TGT SANSKRIT KV AFS , HAKIMPET

CH. V RAMAIAH TGT SANSKRIT KV NO.1 ,UPPAL

केन्द्रीय विद्यालय संगठनम् हैदराबाद संभागः
आदर्शप्रश्नपत्रानुसारं बहुविकल्पीयप्रश्नाः (CBSE -21-22)

संस्कृत प्रश्ननिधिः कक्षा दशमी

विषय सूची

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् (25 अङ्काः)

01	प्रश्न संख्या - संधिकार्यम्	4 अङ्काः	01 - 06
02	प्रश्न संख्या - समासाः	4 अङ्काः	07 - 12
03	प्रश्न संख्या - प्रत्ययाः	4 अङ्काः	13 - 18
04	प्रश्न संख्या - वाच्यपरिवर्तनम्	3 अङ्काः	19 - 24
05	प्रश्न संख्या - समयलेखनम्	4 अङ्काः	25 - 30
06	प्रश्न संख्या - अव्ययपदानि	3 अङ्काः	31 - 36
07	प्रश्न संख्या - अशुद्धि संशोधनम्	3 अङ्काः	37 - 42

पठित अवबोधनम् (15 अङ्काः)

08	प्रश्न संख्या - प्रश्ननिर्माणम्	5 अङ्काः	43 - 48
09	प्रश्नसंख्या - प्रसङ्गानुकूलं समुचित शब्दार्थं चयनम्	4 अङ्काः	49 - 54
10	प्रश्न संख्या - भाषिककार्यम् - 6 अङ्काः	6 अङ्काः	55 - 60
	उत्तरकुञ्चिका Answer Key		61 - 71

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

प्रश्ननिधि: (CBSE -21-22)

कक्षा दशमी

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् सन्धि कार्यम् (पाठ्यक्रमः)

प्रश्न संख्या - 1 सन्धिकार्यम् - 4 अङ्काः

व्यञ्जन सन्धिः -

- i) वर्गीय प्रथमवर्णस्य तृतीयवर्णे परिवर्तनम्
- ii) प्रथमवर्णस्य पञ्चमवर्णे परिवर्तनम्

विसर्गसन्धिः -

- i) विसर्गस्य उत्वं ,
- ii) विसर्गस्य स्थाने स् ,श् , ष्

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित पदस्य सन्धिपदं सन्धिच्छेदं वा चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

1	महानगर मध्ये <u>चलदनिशं</u> कालायसचक्रम् ।	
	(क) चलतद् + अनिशं (ग) चलत + अनिशं	(ख) चलत् + अनिशं (घ) चलद + निशं
2	दुर्दान्तैः दशनैः अमुना <u>स्यात् + नैव</u> जनग्रसनम् ।	
	(क) स्यानोव (ग) स्यान्नोव	(ख) स्यानेव (घ) स्यान्नैव
3	समीरचालिता कुसुमावलिः <u>स्यात् + मे</u> वरणीया ।	
	(क) स्यात्मे (ग) स्यान्मे	(ख) स्यान्नमे (घ) स्यन्नमे
4	पाषाणी सभ्यता निसर्गे स्यान्न <u>समाविष्टा</u> ।	
	(क) समाविस् + ता (ग) समाविष् + टा	(ख) समा + विष्टा (घ) समाविस् + टा
5	मानवाय जीवनं कामये नो <u>जीवन्मरणम्</u> ।	
	(क) जीवने + मरणम् (ग) जीवन् + मरणम्	(ख) जीवत + मरणम् (घ) जीवत् + मरणम्
6	एकान्ते कान्तारे क्षणं अपि <u>स्यात् + मे</u> सञ्चरणम् ।	
	(क) स्यात्मे (ग) स्याद्मे	(ख) स्यान्मे (घ) स्यात् मे
7	अस्ति <u>देउलाख्यो</u> ग्रामः ।	
	(क) देउलाख्यः + ग्रामः (ग) देउलाख्या + ग्रामः	(ख) देउलाख्यो + ग्रामः (घ) देउलाख्य+ ग्रामः
8	तत्र <u>राजसिंहः</u> + नाम राजपुत्रः वसति स्म ।	
	(क) राजसिंह नाम (ग) राजसिंहो नाम	(ख) राजसिंह नाम (घ) राजसिंहनाम
9	अयं <u>एकः</u> + तावत् विभज्य भुज्यताम् ।	
	(क) एकष्तावत् (ग) एकस्तावत्	(ख) एकश्तावत् (घ) एकातावत्
10	अयं <u>एकः</u> <u>तावद्विभज्य</u> भुज्यताम् ।	
	(क) तावत् + विभज्य (ग) तावन् + विभज्य	(ख) तावद् + विभज्य (घ) तावद्वि + भज्य

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित पदस्य सन्धिपदं सन्धिच्छेदं वा चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

11	<u>अन्योऽपि बुद्धिमान्</u> लोके मुच्यते महतो भयात् ।	
	(क) अन्या + अपि (ग) अन्यो + अपि	(ख) अन्यः + अपि (घ) अन्य + अपि
12	<u>पश्चात् + अन्यः</u> द्वितीयः लक्ष्यते ।	
	(क) पश्चातन्यः (ग) पश्चादान्यः	(ख) पश्चा दन्य (घ) पश्चादन्यः
13	<u>पश्चात् अन्यो</u> द्वितीयः लक्ष्यते ।	
	(क) अन्यः + द्वितीयः (ग) अन्या + द्वितीयः	(ख) अन्य + द्वितीयः (घ) अन्ये + द्वितीयः
14	<u>व्याघ्रमारी काचित् + इयं</u> इति मत्वा व्याघ्रः भयाकुलचित्तो नष्टः ।	
	(क) काचिदेयं (ग) काचितियं	(ख) काचिदीयं (घ) काचिदियं
15	<u>व्याघ्रमारी काचित् इयं</u> इति मत्वा व्याघ्रः <u>भयाकुलचित्तो</u> नष्टः ।	
	(क) भयाकुलचितः + नष्टः (ग) भयाकुलचित्तो + नष्टः	(ख) भयाकुलचित्तः + नष्टः (घ) भयाकुलचित्तात् + नष्टः
16	<u>कश्चित् धूर्तः</u> शृगालः व्याघ्रं दृष्ट्वा हसन् आह ।	
	(क) का + चित् (ग) कः + चित्	(ख) क + चित् (घ) के + चित्
17	<u>गृहीतकरजीवितः</u> शीघ्रम् <u>तदग्रतः</u> नष्टः ।	
	(क) तत + अग्रतः (ग) तदा + अग्रतः	(ख) तत् + अग्रतः (घ) ततः + अग्रतः
18	<u>व्याघ्र ! त्वया महत्कौतुकं</u> आवेदितं <u>यत् + मानुषात्</u> अपि बिभेषि ?	
	(क) यम्मानुषात् (ग) यद् मानुषात्	(ख) यमानुषात् (घ) यन्मानुषात्
19	<u>व्याघ्रोऽपि सहसा</u> नष्टः गलबद्धः शृगालकः ।	
	(क) व्याघ्र + अपि (ग) व्याघ्रः + अपि	(ख) व्याघ्रः + आपि (घ) व्याघ्री + अपि
20	<u>तस्मात् + अङ्क</u> व्यवहितं अध्यास्यताम् ।	
	(क) तस्मादङ्क (ग) तस्मातदङ्कं	(ख) तस्मादाङ्कं (घ) तस्मात्दाङ्कं

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित पदस्य सन्धिपदं सन्धिच्छेदं वा चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

21	भवति शिशुजनो <u>वयोऽनुरोधात्</u> ।	
	(क) वयसः + अनुरोधात् (ग) वयो + अनुरोधात्	(ख) वयः + अनुरोधात् (घ) वयानु + रोधात्
22	ब्रजति <u>हिमकरोऽपि</u> बालभावात् , पशुपति मस्तक केतकच्छदत्वम् ।	
	(क) हिमकर + अपि (ग) हिमकरे + अपि	(ख) हिमकरा + अपि (घ) हिमकरः + अपि
23	समरूपः शरीर <u>सन्निवेशः</u> ।	
	(क) सत् + निवेशः (ग) सन् + निवेशः	(ख) सत् + निवोशः (घ) सम् + निवेशः
24	<u>वयसः + तु</u> न किञ्चित् अन्तरम् ।	
	(क) वयसश्तु (ग) वयसस्तु	(ख) वयसो (घ) वयसोऽस्तु
25	वयसः तु न <u>किञ्चित् + अन्तरम्</u> ।	
	(क) किञ्चिदन्तरं (ग) किञ्चित् अन्तरं	(ख) किञ्चितन्तरं (घ) किञ्चिदन्तरे
26	<u>आर्योऽपि</u> गुरुचरणवन्दनायाम् ।	
	(क) आर्य + अपि (ग) आर्यो + अपि	(ख) आर्यः + अपि (घ) आर्यः + आपि
27	अत्र भवतोः जनकं <u>नामतो वेदितुं</u> इच्छामि ।	
	(क) नामतो + वेदितुं (ग) नामताः + वेदितुं	(ख) नामतः + अवेदितुं (घ) नामतः + वेदितुं
28	न <u>कश्चिदस्मिन्</u> तपोवने तस्य नाम व्यवहरति ।	
	(क) कश्चित् + स्मिन् (ग) कश्चित् + अस्मिन्	(ख) कश्चिद् + अस्मिन् (घ) कश्चित् + यस्मिन्
29	यदा माता बालभावजनितं <u>किञ्चित् + अविनयं</u> पश्यति तदा एवं वदति ।	
	(क) किञ्चिदविनयं (ग) किञ्चिदाविनयं	(ख) किञ्चिदेविनयं (घ) किञ्चितविनयं
30	अपि च <u>इतस्तावत्</u> वयस्य !	
	(क) इतस् + तावत् (ग) इत + तावत्	(ख) इत + तावत् (घ) इतः + तावत्

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित पदस्य सन्धिपदं सन्धिच्छेदं वा चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

31	<u>अतिदीर्घ प्रवासोऽयं</u> दारुणश्च ।	
	(क) प्रवासो + अयं (ग) प्रवासः + अयं	(ख) प्रवास + अयं (घ) प्रवासे + अयं
32	<u>तपोवनवासिनः + देवीति</u> नाम्ना आह्वयन्ति ।	
	(क) तपोवनवासिनदेवीति (ग) तपोवनवासिना देवीति	(ख) तपोवनवासिनो देवीति (घ) तपोवनवासिन देवीति
33	<u>राजन् ! उपाध्याय - दूतः + अस्मान्</u> त्वरयति ।	
	(क) दूतोऽस्मान् (ग) दूतास्मान्	(ख) दूतो अस्मान् (घ) दूत अस्मान्
34	<u>सन्दर्भोऽयं</u> प्रथमावतीर्णो वसुमतीम् ।	
	(क) सन्दर्भ + अयं (ग) सन्दर्भो + अयं	(ख) सन्दर्भः + अयं (घ) सन्दर्भे + अयं
35	<u>पुनाति श्रोतारं रमयति च सोऽयं</u> परिकरः ।	
	(क) सो + अयं (ग) सः + आयं	(ख) स + अयं (घ) सः + अयं
36	<u>वयस्य ! अपूर्वोऽयं</u> मानवानां सरस्वत्यवतारः ।	
	(क) अपूर्व + अयं (ग) अपूर्वः + अयं	(ख) अपूर्वा + अयं (घ) अपूर्वो + अयं
37	<u>सन्निधीयतां</u> सभासदः ।	
	(क) सत् + निधीयतां (ग) सद् + निधीयतां	(ख) सन् + निधीयतां (घ) सत् + निधीयतां
38	<u>सौमित्रिः अस्मत् + अन्तिकं</u> प्रेष्यताम् ।	
	(क) अस्मातन्तिकं (ग) अस्मदान्तिकं	(ख) अस्मतन्तिकं (घ) अस्मदन्तिकं
39	<u>अहं एतयोः + चिरासन -</u> परिखेदं विहरणं कृत्वा अपनयामि ।	
	(क) एतयोर्चिरासन (ग) एतयोश्चिरासन	(ख) एतयोचिरासन (घ) एतयोरचिरासन
40	<u>अहो ! उदात्तरम्यः समुदाचारः</u> ।	
	(क) समो + उत् + आचारः (ग) समुद + आचारः	(ख) सम् + उत् + आचारः (घ) समुदा + चारः

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित पदस्य सन्धिपदं सन्धिच्छेदं वा चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

41	इति <u>निष्क्रान्ताः</u> सर्वे ।	
	(क) निस् + क्रान्ताः (ग) निर् + क्रान्ताः	(ख) निः + क्रान्ताः (घ) निश्चक्र + अन्ताः
42	एकः वृषः शरीरेण दुर्बलः जवेन गन्तुम् <u>अशक्तः + च</u> आसीत् ।	
	(क) अशक्तसच्च (ग) अशक्तश्च	(ख) अशक्ताश्च (घ) अशक्तोच
43	विनिपातो न वः <u>कश्चित्</u> दृश्यते त्रिदशाधिपः ।	
	(क) का + चित् (ग) क + श्चित्	(ख) कः + चित् (घ) कः + चन
44	विनिपातो न वः <u>कश्चित्</u> दृश्यते त्रिदशाधिपः ।	
	(क) विनिपाता + न (ग) विनिपात + न	(ख) विनिपाताः + न (घ) विनिपातः + न
45	पूरी - <u>जगत् + नाथः</u> सर्वान् रक्षतु ।	
	(क) जगद्नाथः (ग) जगदनाथः	(ख) जगनाथः (घ) जगन्नाथः
46	अचिरादेव चण्डवातेन <u>मेघरवैः + च</u> सह प्रवर्षः समजायत ।	
	(क) मेघरवाश्च (ग) मेघरवश्च	(ख) मेघरवैश्च (घ) मेघरवैस्च
47	<u>अचिरात् + एव</u> चण्डवातेन मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत ।	
	(क) अचिरादेव (ग) अचिरादैव	(ख) अचिरातैव (घ) अचिरातेव
48	अर्जुनस्य <u>धनुः + टङ्कारः</u> अतीव भयङ्करः विद्यते ।	
	(क) धनुश्टङ्कारः (ग) धनुष्टङ्कारः	(ख) धनुस्तङ्कारः (घ) धनुटङ्कारः
49	<u>वागीशः</u> सर्वदा अस्मान् रक्षतु ।	
	(क) वाग् + ईशः (ग) वागी + ईशः	(ख) वाक् + ईशः (घ) वाक् + इशः
50	चत्वारि तस्य वर्धन्ते आयुर्विद्या <u>यशो बलम्</u> ।	
	(क) यशः + बलम् (ग) यश + बलम्	(ख) यशा + बलम् (घ) यशस + बलम्

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

प्रश्ननिधि: (CBSE -21-22)

कक्षा दशमी

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् - समासाः (पाठ्यक्रमः)

प्रश्न संख्या - 2. समासाः - 4 अङ्काः

समासाः -

i) तत्पुरुषः - विभक्तिः

ii) अव्ययीभावः - (अनु / उप / सह / निर् / प्रति / यथा)

iii) द्वन्द्व समासः - (केवलं इतरेतर द्वन्द्व समासः)

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत - 4 अङ्काः
(केवलंप्रश्नचतुष्टयम्)

1	<u>बाष्पयानानां माला</u> ध्वानं वितरन्ती संधावति ।	
	(क) बाष्पयानामाला (ग) बाष्पयानमाला	(ख) बाष्पयानिर्माला (घ) बाष्पयानमाले
2	<u>कज्जलेन मलिनं धूमं मुञ्चति</u> ।	
	(क) कज्जलमलिनं (ग) कज्जलमलिनने	(ख) कज्जलमलिना (घ) कज्जलमलिनानि
3	<u>समीरचालिता कुसुमानां आवलिः</u> स्यात् मे वरणीया ।	
	(क) कुसुमावलयः (ग) कुसुमावलि	(ख) कुसुमावलिभिः (घ) कुसुमावलिः
4	<u>समीरेण चालिता</u> कुसुमानां आवलिः स्यात् मे वरणीया ।	
	(क) समीरेचालितानि (ग) समीरचालिताः	(ख) समीरचालिता (घ) समीरचलितम्
5	<u>वायोः मण्डलं</u> भृशं दूषितं न हि निर्मलं जलम् ।	
	(क) वायोमण्डलं (ग) वायुमण्डलं	(ख) वायुमण्डला (घ) वायुमण्डलानि
6	<u>वायोः मण्डलं</u> भृशं दूषितं न हि <u>निर्मलं</u> जलम् ।	
	(क) मलस्य पश्चात् (ग) मलस्य समीपं	(ख) मलम् अनतिक्रम्य (घ) मलस्य अभावः
7	<u>कुत्सित वस्तुमिश्रितं समलं</u> धरातलम् ।	
	(क) सहितमलं (ग) मलात् सहितं	(ख) मलेन सहितं (घ) मलाय सहितं
8	<u>कुत्सित वस्तुमिश्रितं समलं</u> <u>धरातलम्</u> ।	
	(क) धरायाः तलं (ग) धरस्य तलं	(ख) धरायां तलं (घ) धराम् तले
9	<u>ग्रामान्ते निर्झर - नदी पयःपूरम्</u> प्रपश्यामि ।	
	(क) पयः पूरं (ग) पयसस्य पूरं	(ख) पयः पूर्णं (घ) पयसा पूरं
10	<u>ग्रामान्ते निर्झर - नदी पयःपूरम्</u> प्रपश्यामि ।	
	(क) ग्रामम् अनतिक्रम्य (ग) ग्रामात् अन्ते	(ख) ग्रामस्य अन्ते (घ) ग्रामम् अन्ते

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत - 4 अङ्काः

(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

11	प्रस्तरतले <u>लतातरुगुल्माः</u> नो भवन्तु पिष्टाः ।	
	(क) लताः च तरवः च गुल्माः च (ग) लतानां तरवः च गुल्माः च	(ख) लतां च तरवः च गुल्माः च (घ) लतासु च तरुषु च गुल्मानि च
12	अयि चलबन्धो ! <u>खगकुलकलरव - गुञ्जितवनदेशम्</u> ।	
	(क) खगकुलेन कलरवः (ग) खगकुलानां कलरवः	(ख) खगकुलेभ्यः कलरवः (घ) खगकुलेषु कलरवः
13	<u>कुत्सितवस्तुमिश्रितं</u> समलं धरातलम् ।	
	(क) कुत्सितवस्तूनि मिश्रितं (ग) कुत्सितवस्तूनां मिश्रितं	(ख) कुत्सितवस्तुभिः मिश्रितं (घ) कुत्सितवस्तुभ्यः मिश्रितम्
14	<u>हरिततरुणां माला</u> <u>ललितलतानां माला</u> च अतीव रमणीया ।	
	(क) ललितलतमाल (ग) ललितलतमालया	(ख) ललितलतमालाः (घ) ललितलतमाला
15	<u>हरिततरुणां माला</u> <u>ललितलतानां माला</u> च अतीव रमणीया ।	
	(क) हरिततरुमाल (ग) हरिततरुमाला	(ख) हरितवृक्षमाल्या (घ) हरिततरुमालौ
16	<u>महानगरमध्ये</u> चलदनिशं कालायसचक्रम् ।	
	(क) महानगरस्य मध्ये (ग) महानगरेण मध्ये	(ख) महानगरं मध्ये (घ) महानगरे मध्ये
17	<u>दुर्दान्तैः दशनैः अमुना स्यात् नैव जननां ग्रसनम्</u> ।	
	(क) जनग्रसना (ग) जनग्रसनम्	(ख) जनाग्रसनम् (घ) जनग्रसानम्
18	तत्र राजसिंहः नाम <u>राजपुत्रः</u> वसति स्म ।	
	(क) राजस्य पुत्रः (ग) राजा पुत्रः	(ख) राज्ञः पुत्रः (घ) राज्ञा पुत्रः
19	<u>भयाकुलं</u> व्याघ्रं दृष्ट्वा धूर्तः शृगालः हसन्नाह ।	
	(क) भयस्य आकुलं (ग) भयेन सहितं	(ख) भयं आकुलं (घ) भयेन आकुलं
20	सा मां अत्तुं कलहायमानौ <u>पुत्रौ</u> चपेटया प्रहृतवती ।	
	(क) पुत्रः च पुत्रः च (ग) पुत्री च पुत्रौ च	(ख) पुत्रौ च पुत्राः च (घ) पुत्रं पुत्रेण च

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत - 4 अङ्काः

(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

21	कथं एकैकशः <u>व्याघ्रभक्षणाय</u> कलहं कुरुतः ।	
	(क) व्याघ्रात् भक्षणाय (ग) व्याघ्रस्य भक्षणाय	(ख) व्याघ्रे भक्षणाय (घ) व्याघ्रम् भक्षणाय
22	<u>शृगालेन सहितं</u> पुनः आयान्तं व्याघ्रं दृष्ट्वा बुद्धिमती चिन्तितवती ।	
	(क) अनुशृगालम् (ग) सशृगालसहितौ	(ख) शृगालसहितं (घ) सशृगालम्
23	<u>जम्बुकेन कृतः</u> उत्साहात् कथं मुच्यतां इति बुद्धिमती चिन्तितवती ।	
	(क) जम्बुककृता (ग) जम्बुककृतम्	(ख) जम्बुककृतः (घ) जम्बुककृते
24	तस्य भार्या <u>पुत्रद्वयोपेता</u> पितुर्गृहं प्रति चलिता ।	
	(क) पुत्रद्वयेन उपेता (ग) पुत्रद्वये उपेता	(ख) पुत्रद्वयस्य उपेता (घ) पुत्रद्वयात् उपेता
25	<u>राज्ञः आसनं</u> खलु एतत् , न युक्तं अध्यासितुम् ।	
	(क) राजसनम् (ग) राजसनं	(ख) राजासनं (घ) राज्ञासनं
26	किं द्वयोरपि एकमेव <u>वचनं वचनं</u> इति ?	
	(क) उपवचनम् (ग) अनुवचनम्	(ख) यथावचनम् (घ) प्रतिवचनम्
27	समरूपः <u>शरीरस्य सन्निवेशः</u> ।	
	(क) शरीरस्यसन्निवेशः (ग) शरीरसन्निवेशः	(ख) शरीरस्यसन्निवेशौ (घ) यथाशरीरसंनिवेशः
28	न कश्चिदस्मिन् <u>तपोवने</u> तस्य नाम व्यवहरति ।	
	(क) तपसे वनम् (ग) तपः वनम्	(ख) तपसः वनम् (घ) तपसि वनम्
29	<u>विदूषकेन सह</u> तापसौ कुशलवौ प्रविशतः ।	
	(क) यथाविदूषकं (ग) उपविदूषकं	(ख) निर्विदूषकं (घ) सविदूषकं
30	<u>सव्यवधानं</u> न चरित्रलोपाय ।	
	(क) व्यवधानस्य पश्चात् (ग) व्यवधानेन सहितम्	(ख) व्यवधानस्य सहितं (घ) व्यवधानस्य अभावः

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत - 4 अङ्काः

(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

31	पशुपति - मस्तक - <u>केतकच्छदत्वम्</u> ।	
	(क) केतकस्य छदत्वं (ग) केतकम् छदत्वं	(ख) केतकाय छदत्वं (घ) केतकेन सहितं
32	<u>कुतूहलेन आविष्टः</u> अनयोः मातरं नामतो वेदितुं इच्छामि ।	
	(क) कुतूहलावशिष्टः (ग) कुतूहलाविष्टः	(ख) कुतूहलाविष्ट (घ) कुतूहलेनाविष्टः
33	तपोवनवासिनः देवीति <u>वाल्मीकिवधूः</u> इति नाम्ना आह्वयन्ति ।	
	(क)वाल्मीकये वधूः (ग) वाल्मीकेः वधूः	(ख) वाल्मीकिना वधूः (घ) वाल्मीकेः समीपं
34	वयस्य ! अपूर्वोऽयं मानवानां <u>सरस्वत्यवतारः</u> ।	
	(क) सरस्वत्याः अवतारम् (ग) सरस्वत्याः अवतरणम्	(ख)सरस्वत्याः अवतारः (घ)सरस्वती अवतारः
35	अपि कुमारयोः अनयोः अस्माकं च समरूपः <u>कुटुम्बस्य वृत्तान्तः</u> ।	
	(क) कुटुम्बस्यवृत्तान्तः (ग) सकुटुम्बम्	(ख) कुटुम्बवृत्तान्तः (घ) कुटुम्बवृत्तान्ताः
36	ननु भगवान् वाल्मीकिः । केन सम्बन्धेन ? <u>उपनयनोपदेशेन</u> ।	
	(क) उपनयनस्य उपदेशेन (ग) उपनयनेन उपदेशेन	(ख) उपनयनाय अभावः (घ) उपनयनम् उपदेशः
37	कश्चित् कृषकः बलीवदाभ्यां <u>क्षेत्रस्य कर्षणं</u> कुर्वन् आसीत् ।	
	(क) क्षेत्रेकर्षणम् (ग) क्षेत्रकर्षणम्	(ख) क्षेत्रकर्षणाय (घ) क्षेत्रसकर्षणे
38	सुरभेः अवस्थां दृष्ट्वा <u>सुराणां अधिपः</u> ताम् अपृच्छत् ।	
	(क) सुराणामधिपः (ग) सुराधिपौ	(ख) सुराधिपः (घ) सुराधिपः
39	विनिपातो न वः कश्चित् दृश्यते <u>त्रिदशाधिपः</u> ।	
	(क)त्रिदशेषु अधिपः (ग)त्रिदशेन अधिपः	(ख) त्रिदशायां अधिपश्य (घ) त्रिदशानां अधिपः
40	कृषकः <u>हर्षातिरेकेण</u> कर्षणाविमुखः सन् वृषभौ नीत्वा गृहम् अगात् ।	
	(क) हर्ष अतिरेकेण (ग) हर्षस्य अतिरेकेण	(ख) हर्षस्य अतिरेकेः (घ) हर्षातिः एकेन

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत - 4 अङ्काः

(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

41	सुरभिवचनम् श्रुत्वा <u>विस्मितस्य आखण्डलस्य हृदयम्</u> अद्रवत् ।	
	(क) विस्मिताखण्डलस्य (ग) विस्मितखण्डलस्य	(ख) विस्मितस्याखण्डलस्य (घ) विस्मित आखण्डलस्य
42	कृषकः हर्षातिरेकेण <u>कर्षणविमुखः</u> सन् वृषभौ नीत्वा गृहम् अगात् ।	
	(क) कर्षणम् विमुखः (ग) कर्षणस्य विमुखः	(ख) कर्षणेन विमुखः (घ) कर्षेणा विमुखः
43	पश्यतः एव सर्वत्र <u>जलोपप्लवः</u> सञ्जातः ।	
	(क) जलेन उपप्लवः (ग) जलस्य उपप्लवः	(ख) जलात् उपप्लवः (घ) जले उपप्लवः
44	<u>सुरभिवचनम्</u> श्रुत्वा <u>आखण्डलस्यहृदयम्</u> अद्रवत् ।	
	(क) सुरभीम् वचनम् (ग) सुरभिणा वचनम्	(ख) सुरभाय वचनम् (घ) सुरभेः वचनम्
45	<u>प्रतिमासम्</u> द्वौ पक्षौ भवतः ।	
	(क) मासम् मासम् इति (ग) मासं मासाय इति	(ख) मासेन मासेन इति (घ) मासे मासस्य इति
46	रामः <u>मृगस्य पश्चात्</u> धावति ।	
	(क) मृगपश्चात् (ग) यथामृगम्	(ख) अनुमृगम् (घ) उपमृगम्
47	अहं जगतः <u>माता च पिता च</u> वन्दे ।	
	(क) मातापितर (ग) मातापितरौ	(ख) मातापिता (घ) मातापितरः
48	मम गृहं <u>गङ्गायाः समीपे</u> अस्ति ।	
	(क) उपगङ्गम् (ग) प्रतिगङ्गम्	(ख) अनुगङ्गम् (घ) गङ्गासमीपे
49	इदं स्थानं <u>निर्जनम्</u> अस्ति ।	
	(क) जनानां पश्चात् (ग) जनानां सहितं	(ख) जनानां अभावः (घ) जनानां समीपं
50	उद्याने माला <u>लतायाः पश्चात्</u> धावति ।	
	(क) उपलताम् (ग) प्रतिलताम्	(ख) उपलतम् (घ) अनुलताम्

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

प्रश्ननिधि: (CBSE -21-22)

कक्षा दशमी

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् सन्धि कार्यम् (पाठ्यक्रमः)

प्रत्ययाः (पाठ्यक्रमः)

प्रश्न संख्या - 3 प्रत्ययाः - 4 अङ्काः

तद्धित प्रत्ययौ - मतुप् / त्व

स्त्री प्रत्ययः - टाप्

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रकृति -प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यःचिनुत -

4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

1	समीरचालिता कुसुमावलिः स्यात् मे <u>वरणीया</u> ।	
	(क) वरणीय + आ (ग) वरणीय + टाप्	(ख) वरणीय + ता (घ) वरणीय + टा
2	<u>बाष्पयानमाल + टाप्</u> ध्वानं वितरन्ती संधावति ।	
	(क)बाष्पयानमालाः (ग)बाष्पयानमालत्वं	(ख) बाष्पयानमालः (घ) बाष्पयानमाला
3	हरिततरूणां माला <u>रमणीय + टाप्</u> ।	
	(क) रमणीयः (ग) रमणीयम्	(ख) रमणीया (घ)रमणीयता
4	नैकेनापि समं गता <u>वसुमती</u> नूनं त्वया यास्यति ।	
	(क) वसु + मतुप् (ग) वसु + मान्	(ख) वसू + मन्तः (घ) वसु + मती
5	जम्बुकः - स्वामिन् ! यत्रास्ते सा <u>धूर्ता</u> तत्रैव गम्यताम् ।	
	(क) धूर्त + ता (ग) धूर्त + आ	(ख) धूर्ता + आ (घ) धूर्त + टाप्
6	निजबुद्ध्या <u>विमुक्ता</u> सा भयात् व्याघ्रस्य भामिनी ।	
	(क) विमुक्त + टाप् (ग) विमुक्त + टा	(ख) विमुक्त + आ (घ) विमुक्त + मतुप्
7	अन्योऽपि <u>बुद्धिमान्</u> लोके मुच्यते महतो भयात् ।	
	(क) बुद्धि + मान् (ग) बुद्धि + मतुप्	(ख) बुद्धि + वान् (घ) बुद्धि + मत्
8	तस्य भार्या <u>बुद्धिमती</u> पुत्रद्वयोपेता पितुर्गृहं प्रति चलिता ।	
	(क) पुत्रद्वयोपेता + आ (ग) पुत्रद्वयोपेत + आ	(ख) पुत्रद्वयोपेत + टाप् (घ) पुत्रद्वयोपेत + तल्
9	तस्य भार्या <u>बुद्धिमती</u> पुत्रद्वयोपेता पितुर्गृहं प्रति चलिता ।	
	(क) बुद्धि + मान् (ग) बुद्धि + मतुप्	(ख) बुद्धि + मत् (घ) बुद्धि + मती
10	इयती <u>वेल</u> सञ्जाता ।	
	(क) वेल + ता (ग) वेल + मतुप्	(ख) वेल + टाप् (घ) वेल + आ

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित - पदानां प्रकृति - प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत -

4 - अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

11	कथा चेयं <u>श्लाघ्या</u> सरसिरुहनाभस्य नियतम् ।	
	(क) श्लाघ्य + टाप् (ग) श्लाघ्य + आ	(ख) श्लाघ्य + या (घ) श्लाघ्य + य
12	दीनस्य तु सतः शक्र ! पुत्रस्य <u>अभ्यधिक</u> + टाप् कृपा ।	
	(क) अभ्यधिकाः (ग) अभ्यधिकः	(ख) अभ्यधिकम् (घ) अभ्यधिका
13	दीनस्य तु सतः शक्र ! पुत्रस्य <u>अभ्यधिका</u> कृपा ।	
	(क) कृप + आप् (ग) कृप + टाप्	(ख) कृप + आ (घ) कृप + मतुप्
14	अपत्येषु च सर्वेषु जननी <u>तुल्यवत्सल</u> + टाप् ।	
	(क) तुल्यवत्सलेषु (ग) तुल्यवत्सलाः	(ख) तुल्यवत्सला (घ) तुल्यवत्सलः
15	<u>शिक्षक</u> + टाप् स्नेहेन छात्रान् पाठयति ।	
	(क) शिक्षिका (ग) शिक्षिकः	(ख) शिक्षिकाः (घ) शिक्षिका
16	<u>विद्वत्त्वं</u> च <u>नृप</u> + त्व च नैव तुल्यं कदाचन ।	
	(क) नृपत्वा (ग) नृपता	(ख) नृपत्व (घ) नृपत्वम्
17	<u>विद्वत्त्वं</u> च नृपत्वं च नैव तुल्यं कदाचन ।	
	(क) विद्वस् + त्वं (ग) विद्या + त्व	(ख) विद्व + त्वं (घ) विद्वस् + त्व
18	हिमकरस्य <u>शीतल</u> + त्व लोके प्रसिद्धम् अस्ति ।	
	(क) शीतलत्व (ग) शीतलता	(ख) शीतलत्वं (घ) शीतलत्वां
19	अस्मिन् संसारे सर्वेषां <u>महत्</u> + त्व विद्यते ।	
	(क) महत्त्वं (ग) महत्त्वं	(ख) महत्त्व (घ) महत्त्वां
20	शिष्यः गरोः <u>गुरुत्वं</u> वर्णयति ।	
	(क) गुरु + त्व (ग) गुरु + त्वं	(ख) गुरु + त्वा (घ) गुरु + तम्

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित - पदानां प्रकृति - प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत -
4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

21	निम्बवृक्षः स्व - <u>कदुत्वं</u> न त्यजति ।	
	(क) कदु + टाप् (ग) कदुत्वं + अं	(ख) कदु + त्व (घ) कदु + मतुप्
22	एकोऽपि <u>गुणवान्</u> पुत्रः वरम् ।	
	(क) गुण + मतुप् (ग) गुण + वान्	(ख) गुण + मान् (घ) गुण + त्व
23	परिश्रमेण छात्राः <u>ज्ञानवन्तः</u> भवन्ति ।	
	(क) ज्ञान + वान् (ग) ज्ञान + मान्	(ख) ज्ञान + वन्तः (घ) ज्ञान + मतुप्
24	सिद्धार्थः एकः <u>दयावान्</u> राजकुमारः आसीत् ।	
	(क) दया + वान् (ग) दया + मतुप्	(ख) दया + टाप् (घ) दया + आन्
25	<u>विद्या + मतुप्</u> जनाः लोके सदा सम्मानं लभन्ते ।	
	(क) विद्यावन्तः (ग) विद्यावान्	(ख) विद्यामन्तः (घ) विद्यावन्ताः
26	सर्वैः गुरुचरणेषु <u>वन्दना</u> विधेया ।	
	(क) वन्दन + अ (ग) वन्दन + आ	(ख) वन्दन + टाप् (घ) वन्द + ना
27	एषा पृथ्वी <u>गन्धवती</u> अस्ति ।	
	(क) गन्धव + ती (ग) गन्ध + वती	(ख) गन्ध + मती (घ) गन्ध + मतुप्
28	<u>श्रद्धावान्</u> लभते ज्ञानम् ।	
	(क) श्रद्धा + मतुप् (ग) श्रद्ध + मतुप्	(ख) श्रद्धाः + मतुप् (घ) श्रद्धा + टाप्
29	विश्वे अस्माकं भारतदेशः <u>शक्ति + मतुप्</u> देशः अस्ति ।	
	(क) शक्तिमन्तः (ग) शक्तिमान्	(ख) शक्तिवान् (घ) शक्तिमती
30	एषा <u>बालिका</u> सदा परिश्रमं करोति ।	
	(क) बालक + आ (ग) बालिक + टाप्	(ख) बालक + टाप् (घ) बाल + टाप्

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित - पदानां प्रकृति - प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत -

4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

31	कुलिशादपि <u>कठिना</u> कुसुमादपि सुकुमारा भारतजनता अहम् ।	
	(क) कठिन + टाप् (ग) कठिन + आ	(ख) कठिना + टाप् (घ) कठिन + आ
32	लोके परपीडनं <u>राक्षस + त्व</u> इति कथ्यते ।	
	(क) राक्षसत्वां (ग) राक्षसवान्	(ख) राक्षसत्वात् (घ) राक्षसत्वम्
33	पशुपतिमस्तक <u>केतकच्छदत्वम्</u> ।	
	(क) केतकच्छद + त्व (ग) केतकच्छद + त्वं	(ख) केतकच्छदत् + वं (घ) केतकच्छद + मतुप्
34	<u>मतिमन्तः</u> जनाः कार्येषु सफलाः भवन्ति ।	
	(क) मति + मन्तः (ग) मति + मान्	(ख) मति + मतुप् (घ) मति + वान्
35	<u>बलवन्तः</u> जनाः बलहीनान् जनान् सदा रक्षन्ति ।	
	(क) बल + मान् (ग) बल + वान्	(ख) बल + वन्तः (घ) बल + मतुप्
36	जगति <u>विश्वबन्धुत्वं</u> अनुकरणीम् भवति ।	
	(क) विश्वबन्धु + त्वं (ग) विश्वबन्धु + त्व	(ख) विश्वबन्धु + त्व (घ) विश्वबन्धु + त्वां
37	<u>धैर्य + मतुप्</u> सैनिकाः अस्माकं देशं रक्षन्ति ।	
	(क) धैर्यवान् (ग) धैर्यमान्	(ख) धैर्यवन्तः (घ) धैर्यमन्तः
38	मनसा वाचा कर्मणा च <u>कुटिलत्वं</u> न स्यात् ।	
	(क) कुटिल + त्वं (ग) कुटिल + त्वां	(ख) कुटिला + त्व (घ) कुटिल + त्व
39	सभासु <u>लज्जा + मतुप्</u> जनाः न शोभन्ते ।	
	(क) लज्जावान् (ग) लज्जावन्तः	(ख) लज्जामान् (घ) लज्जामन्तौ
40	बुद्धिमती <u>रूप + मतुप्</u> नारी अस्ति ।	
	(क) रूपमान् (ग) रूपवती	(ख) रूपमती (घ) रूपवान्

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कित - पदानां प्रकृति - प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत -
4 अङ्काः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

41	पिता पुत्रं कथयति - हे पुत्र ! दीर्घ + आयुष्मान् भव ।	
	(क) आयुष् + वान् (ग) आयुस् + मान्	(ख) आयुस् + मतुप् (घ) आयुष् + मान्
42	द्वयोः एकः वृषः बल + मतुप् अन्यस्तु दुर्बलः आसीत् ।	
	(क) बलमान् (ग) बलमती	(ख) बलवती (घ) बलवान्
43	आशा बलवती राजन् ! शल्यो जेष्यति पाण्डवान् ।	
	(क) बल + मती (ग) बल + वती	(ख) बल + मतुप् (घ) बाल + मतुप्
44	कौपीन + मतुप् खलु भाग्यवन्तः ।	
	(क) कौपीनवान् (ग) कौपीनवन्तः	(ख) कौपीनमन्तः (घ) कौपीनवत्यः
45	कौपीनवन्तः खलु भाग्यवन्तः ।	
	(क) भाग्य + मतुप् (ग) भाग्य + वन्तः	(ख) भाग्या + मतुप् (घ) भाग्य + वन्तः
46	मानवः स्वपरिश्रमेण कीर्तिमान् भवति ।	
	(क) कीर्ति + मान् (ग) कीर्ति + मत्	(ख) कीर्ति + वान् (घ) कीर्ति + मतुप्
47	गुरोः शुश्रूषया एव छात्रः ज्ञान + मतुप् भवितुम् अर्हति ।	
	(क) ज्ञानवन्तौ (ग) ज्ञानमान्	(ख) ज्ञानवन्तः (घ) ज्ञानवान्
48	सरला सरसा संस्कृतवाणी , जयति मङ्गला संस्कृतवाणी ।	
	(क) सरल + आ (ग) सरल + टाप्	(ख) सरल + त्व (घ) सरल + मतुप्
49	जयति मङ्गला संस्कृत वाणी ।	
	(क) मङ्गल + टाप् (ग) मङ्गल + मतुप्	(ख) मङ्गला + टाप् (घ) मङ्गल + त्व
50	संस्कृत भाषा नैव क्लिष्टा न च कठिना ।	
	(क) क्लिष्ट + अ (ग) क्लिष्ट + टा	(ख) क्लिष्ट + टाप् (घ) क्लिष्ट + आ

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

प्रश्ननिधि: (CBSE -21-22)

कक्षा दशमी

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् सन्धि कार्यम् (पाठ्यक्रमः)

वाच्यम् (पाठ्यक्रमः)

प्रश्न संख्या - 4 वाच्यम् - 3 अङ्काः

केवलं लट् लकारे

(कर्तृ / कर्म / क्रिया)

वाच्यस्य नियमानुगुणम् उचितं विकल्पं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

1	अहं _____ नमामि ।	
	(क) माता (ग) मातरं	(ख) मातरः (घ) मातरि
2	सैनिकैः देशः _____ ।	
	(क) रक्षति (ग) रक्ष्यन्ते	(ख) रक्षन्ति (घ) रक्ष्यते
3	अध्यापिका संस्कृतं _____ ।	
	(क) पाठयति (ग) पाठयसि	(ख) पाठयन्ति (घ) पाठयामः
4	_____ चित्राणि रचयन्ति ।	
	(क) बालकः (ग) बालकान्	(ख) बालकाः (घ) चित्रयोः
5	क्षमया किं न _____ ?	
	(क) सिध्यति (ग) सिध्यन्ति	(ख) साध्यन्ते (घ) साध्यते
6	_____ शत्रून् जयति ।	
	(क) राजा (ग) राज्ञे	(ख) राजानः (घ) राजानौ
7	साधुभिः _____ क्रियते ।	
	(क) देशाटनस्य (ग) देशाटनानि	(ख) देशाटनं (घ) देशाटने
8	बालिकाः _____ रचयन्ति ।	
	(क) माला (ग) मालं	(ख) मालायाः (घ) मालाः
9	_____ गृहकार्यं क्रियते ।	
	(क) छात्राः (ग) छात्रैः	(ख) छात्रः (घ) छात्रौ
10	पिता कन्दुकानि _____ ।	
	(क) आनयन्ति (ग) आनयामि	(ख) आनयति (घ) आनयतः

वाच्यस्य नियमानुगुणम् उचितं विकल्पं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

11	वानराः _____ खादन्ति ।	
	(क) कदलीफलानि (ग) कदलीफलेभ्यः	(ख) कदलीफलानां (घ) कदलीफलेषु
12	----- विद्यालयं गच्छथ ।	
	(क) सः (ग) यूयं	(ख) त्वं (घ) ते
13	----- संस्कृतं पठ्यते ।	
	(क) अहं (ग) अजां	(ख) वयं (घ) मया
14	मात्रा दुग्धं _____ ।	
	(क) ददाति (ग) ददति	(ख) दीयते (घ) दीयन्ते
15	ते क्रीडाक्षेत्रं _____ ।	
	(क) गच्छन्ति (ग) गच्छसि	(ख) गच्छति (घ) गच्छथ
16	----- विमानम् पश्यन्ति ।	
	(क) बालौ (ग) बालान्	(ख) बालः (घ) बालाः
17	मया पुस्तकानि _____ ।	
	(क) नीयते (ग) नीयन्ते	(ख) नयति (घ) नयन्ति
18	तेन गृहं _____ ।	
	(क) गम्यन्ते (ग) गच्छति	(ख) गम्यते (घ) गम्येते
19	_____ अस्मान् पाठयति ।	
	(क) गुरवः (ग) गुरुः	(ख) गुरुं (घ) गुरूणां
20	माता _____ लालयति ।	
	(क) शिशुं (ग) शिशवः	(ख) शिशुः (घ) शिशुना

वाच्यस्य नियमानुगुणम् उचितं विकल्पं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

21	सा बालिका जलं _____ ।	
	(क) पीयते (ग) पिबामि	(ख) पिबतः (घ) पिबति
22	----- कथा श्रूयते ।	
	(क) अहं (ग) त्वया	(ख) त्वम् (घ) ते
23	छात्रैः _____ प्राप्यन्ते ।	
	(क) पुरस्कारः (ग) पुरस्कारौ	(ख) पुरस्काराः (घ) पुरस्कारं
24	युष्माभिः कार्याणि _____ ।	
	(क) क्रियते (ग) क्रियेते	(ख) कुर्वन्ति (घ) क्रियन्ते
25	बालिकाः श्लोकान् _____ ।	
	(क) स्मरति (ग) स्मरसि	(ख) स्मरामि (घ) स्मरन्ति
26	तया चलचित्रं _____ ।	
	(क) दृश्यते (ग) पश्यति	(ख) दृश्यन्ते (घ) पश्यन्ति
27	तेन जलं _____ ।	
	(क) नयामि (ग) नीयते	(ख) नयसि (घ) नीयन्ते
28	----- पुस्तकानि पठामः ।	
	(क) युवां (ग) वयं	(ख) तौ (घ) आवां
29	_____ ग्रामं गच्छामि ।	
	(क) वयं (ग) अहं	(ख) यूयं (घ) त्वं
30	त्वया _____ लिख्यते ।	
	(क) श्लोकं (ग) श्लोकाः	(ख) श्लोकः (घ) श्लोकान्

वाच्यस्य नियमानुगुणम् उचितं विकल्पं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

31	मया मोदकानि _____ ।	
	(क) खाद्यन्ते (ग) खादन्ति	(ख) खाद्यते (घ) खादामि
32	छात्रैः _____ गीयते ।	
	(क) प्रार्थनां (ग) प्रार्थना	(ख) प्रार्थने (घ) प्रार्थनाः
33	छात्रैः पुस्तकानि _____ ।	
	(क) आनीयते (ग) आनीयेते	(ख) आनीयन्ते (घ) आनयन्ति
34	_____ लेखः लिख्यते ।	
	(क) सुधा (ग) सुधायाः	(ख) सुधाः (घ) सुधया
35	बालकैः _____ गम्यते ।	
	(क) गृहाणि (ग) गृहं	(ख) गृहे (घ) ग्रामाः
36	गुणिनः जनाः _____ ।	
	(क) नमन्ति (ग) नमति	(ख) नमामः (घ) नमथ
37	----- मन्दिरं गम्यते ।	
	(क) त्वम् (ग) अहं	(ख) युष्माभिः (घ) यूयं
38	छात्रः _____ गच्छति ।	
	(क) विद्यालयः (ग) विद्यालये	(ख) विद्यालयः (घ) विद्यालयं
39	शिशुना दुग्धं _____ ।	
	(क) पीयते (ग) पीयन्ते	(ख) पिबति (घ) पिबतः
40	नायकेन _____ क्रियते ।	
	(क) अभिनयं (ग) अभिनयनेन	(ख) अभिनयः (घ) अभिनयाः

वाच्यस्य नियमानुगुणम् उचितं विकल्पं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

41	अयि भो ! मित्राणि ! _____ पुस्तकानि आनीयन्ते ।	
	(क) वयं (ख) यूयं (ग) ते (घ) मया	
42	राधिका श्लोकं _____ ।	
	(क) लिखामि (ख) लिखन्ति (ग) लिखति (घ) लिखथ	
43	बालकेन _____ क्रियते ।	
	(क) व्यायामाः (ख) व्यायामः (ग) व्यायामेन (घ) व्यायामं	
44	_____ फलानि खाद्यन्ते ।	
	(क) वानराः (ख) वानरौ (ग) वानरैः (घ) वानरः	
45	बालिकया _____ गीयते ।	
	(क) गीतं (ख) गीतानि (ग) गीते (घ) गीतस्य	
46	मात्रा ओदनं _____ ।	
	(क) पचति (ख) पचसि (ग) पचामि (घ) पच्यते	
47	माता मोदकानि _____ ।	
	(क) रचयन्ति (ख) रचयसि (ग) रचयामि (घ) रचयति	
48	माले ! _____ कुतः आगच्छसि ?	
	(क) सा (ख) अहं (ग) त्वं (घ) यूयं	
49	मया _____ गम्यते ।	
	(क) ग्रामः (ख) ग्रामाः (ग) ग्रामं (घ) ग्रामौ	
50	अहं ग्रामं _____ ।	
	(क) गच्छामः (ख) गच्छामि (ग) गच्छथ (घ) गच्छसि	

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

(CBSE -21-22)

अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

(पाठ्यक्रमः)

प्रश्न संख्या - 5 समयलेखनम्

(अङ्कानां स्थाने शब्देषु) 4 अङ्काः

(सामान्य - सपाद - सार्ध - पादोन)

अङ्कानां शब्देषु लेखनम्

प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं कालबोधकं शब्दं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

1	सीता सायं _____ (4:30) क्रीडाक्षेत्रं गच्छति ।	
	(क) सार्ध - पञ्चवादिने (ख) सपाद - चतुर्वादिने (ग) सार्ध - चतुर्वादिने (घ) पादोन - चतुर्वादिने	
2	रमा प्रातः _____ (4:45) पाठान् पठति ।	
	(क) पादोन - चतुर्वादिने (ख) पादोन - पञ्चवादिने (ग) सार्ध - चतुर्वादिने (घ) सपाद - चतुर्वादिने	
3	अध्यापिका _____ (8:15) विद्यालयम् आगच्छति ।	
	(क) सार्ध - अष्टवादिने (ख) सपाद - सप्तवादिने (ग) पादोन - अष्टवादिने (घ) सपाद - अष्टवादिने	
4	बालकाः _____ (7:15) दुग्धं पिबन्ति ।	
	(क) सार्ध - सप्तवादिने (ख) पादोन - सप्तवादिने (ग) सपाद - सप्तवादिने (घ) सपाद - अष्टवादिने	
5	छात्राः _____ (7:45) बसस्थानकं प्रति गच्छन्ति ।	
	(क) पादोन - अष्टवादिने (ख) सपाद - अष्टवादिने (ग) पादोन - सप्तवादिने (घ) सार्ध - अष्टवादिने	
6	बालिका _____ (9:45) श्लोकगायनं करोति ।	
	(क) सपाद - दशवादिने (ख) पादोन - नववादिने (ग) सार्ध - दशवादिने (घ) पादोन - दशवादिने	
7	सुधा रात्रौ _____ (9:30) पर्यन्तं पठति ।	
	(क) सार्ध - अष्टवादिने (ख) सार्ध - सप्तवादिने (ग) सार्ध - नववादिने (घ) सपाद - नववादिने	
8	बालिकाः उद्यानात् _____ (10:00) पुष्पाणि आनयन्ति ।	
	(क) सपाद - दशवादिने (ख) दशवादिने (ग) एकादशवादिने (घ) द्वादशवादिने	
9	छात्राः _____ (5:45) गृहकार्यं कुर्वन्ति ।	
	(क) सपाद - षड्वादिने (ख) पादोन - पञ्चवादिने (ग) पादोन - षड्वादिने (घ) पादोन - नववादिने	
10	पिता सायं _____ (5:00) मोदकानि आनयति ।	
	(क) सपाद - पञ्चवादिने (ख) पञ्चवादिने (ग) सार्ध - पञ्चवादिने (घ) सप्तवादिने	

प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं कालबोधकं शब्दं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

11	माला प्रातः_____ (6:00) व्यायामं कृत्वा दुग्धं पिबति ।	
	(क) सार्ध - षड्वादने (ख) सपाद - षड्वादने (ग) नववादने (घ) षड्वादने	
12	श्वः प्रातः मम भ्राता _____ (5:30) विमानयानेन दिल्ली नगरं गमिष्यति ।	
	(क) सार्ध - पञ्चवादने (ख) सार्ध - षड्वादने (ग) सार्ध - चतुर्वादने (घ) सार्ध - दशवादने	
13	वयं ह्यः रात्रौ _____ (9:15) गृहम् अगच्छाम ।	
	(क) सपाद - पञ्चवादने (ख) सपाद - दशवादने (ग) सपाद - नववादने (घ) पादोन - नववादने	
14	मम माता प्रातः _____ (9:00) कार्यालयं प्रति गच्छति ।	
	(क) नववादने (ख) सपाद - नववादने (ग) दशवादने (घ) सार्ध - नववादने	
15	ते बालकाः _____ (11:30) क्रीडाक्षेत्रं गच्छन्ति ।	
	(क) सार्ध - द्वादशवादने (ख) सार्ध - एकादशवादने (ग) सार्ध - दशवादने (घ) पादोन - एकादशवादने	
16	बालाः _____ (01:00) छात्रावासं गच्छन्ति ।	
	(क) सपाद - एकवादने (ख) एकादशवादने (ग) द्वि वादने (घ) एकवादने	
17	अद्य _____ (4:15) संस्कृत - भाषणप्रतियोगिता अस्ति ।	
	(क) सपाद - पञ्चवादने (ख) सपाद - एकादशवादने (ग) सपाद - त्रिवादने (घ) सपाद - चतुर्वादने	
18	सा रात्रौ _____ (7:00) भोजनेन सह फलानि अपि खादति ।	
	(क) सार्ध सप्तवादने (ख) सप्तवादने (ग) पादोन सप्तवादने (घ) सार्ध सप्तवादने	
19	विद्यालये _____ (3:15) क्रीडा - प्रतियोगिताः भवन्ति ।	
	(क) सपाद - चतुर्वादने (ख) पादोन - त्रिवादने (ग) सपाद - त्रिवादने (घ) सार्ध - त्रिवादने	
20	बालिकानां क्रीडाप्रतियोगिताः _____ (3:30) भविष्यन्ति ।	
	(क) सार्ध - त्रिवादने (ख) सपाद - त्रिवादने (ग) सार्ध - द्विवादने (घ) पादोन - त्रिवादने	

प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं कालबोधकं शब्दं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

21	सा बालिका _____ (3:45) जलं आनयति ।	
	(क) सार्ध - चतुर्वादने (ग) सपाद - पञ्चवादने	(ख) सपाद - चतुर्वादने (घ) पादोन - चतुर्वादने
22	मया कथा _____ (2:15) लिख्यते ।	
	(क) सपाद - पञ्चवादने (ग) सपाद - त्रिवादने	(ख) पादोन - द्विवादने (घ) सपाद - द्विवादने
23	छात्राः _____ (2:30) मोदकानि प्राप्नुवन्ति ।	
	(क) सार्ध - त्रिवादने (ग) पादोन - द्विवादने	(ख) सपाद - द्विवादने (घ) सार्ध - द्विवादने
24	बालिका _____ (6:15) देवालयं गच्छति ।	
	(क) सपाद - पञ्चवादने (ग) सपाद - षड्वादने	(ख) सार्ध - षड्वादने (घ) पादोन - षड्वादने
25	बालिकाः _____ (2:45) चित्रलेखनं करोति ।	
	(क) पादोन - षड्वादने (ग) पादोन - त्रिवादने	(ख) सपाद - षड्वादने (घ) पादोन - चतुर्वादने
26	सा रात्रौ _____ (10:30) चलचित्रं पश्यति ।	
	(क) सार्ध - एकादशवादने (ग) सार्ध - नववादने	(ख) सार्ध - दशवादने (घ) सपाद - दशवादने
27	बालिका मध्याह्ने _____ (1:30) रोटिकां खादति ।	
	(क) पादोन - एकवादने (ग) सपाद - एकवादने	(ख) सार्ध - द्विवादने (घ) सार्ध - एकवादने
28	बालकः _____ (1:15) क्रीडाभ्यासं करोति ।	
	(क) सपाद - एकवादने (ग) सपाद - चतुर्वादने	(ख) सपाद - त्रिवादने (घ) सार्ध - त्रिवादने
29	शैलजा _____ (1:45) कन्दुकक्रीडां क्रीडति ।	
	(क) पादोन - द्विवादने (ग) पादोन - चतुर्वादने	(ख) सपाद - चतुर्वादने (घ) पादोन - त्रिवादने
30	सा सायं _____ (5: 15) द्राक्षारसं पिबति ।	
	(क) सार्ध - पञ्चवादने (ग) सपाद - पञ्चवादने	(ख) सार्ध - त्रिवादने (घ) पादोन - पञ्चवादने

प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं कालबोधकं शब्दं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

31	दीपावली - पर्वणि रात्रौ _____ (6:30) लक्ष्मीपूजा भवति ।	
	(क) पादोन - सप्तवादने (ग) पादोन - अष्टवादने	(ख) सपाद - सप्तवादने (घ) सार्ध - षड् वादने
32	श्वः विद्यालये _____ (6:45) क्रीडा - प्रतियोगिताः भविष्यन्ति ।	
	(क) सार्ध - दशवादने (ग) पादोन - षड् वादने	(ख) सपाद - एकवादने (घ) सपाद - दशवादने
33	संस्कृतवार्ताः प्रातः _____ (7:30) आकाशवाण्यां प्रसारं कुर्वन्ति ।	
	(क) पादोन - षड्वादने (ग) पादोन - पञ्चवादने	(ख) पादोन - सप्तवादने (घ) सार्ध - सप्त वादने
34	सुधा _____ (8:00) दुग्धं आनयति ।	
	(क) षड्वादने (ग) पञ्चवादने	(ख) अष्ट वादने (घ) चतुर्वादने
35	महेशः प्रातः _____ (8:30) व्यायामं करोति ।	
	(क) सार्धत्रिवादने (ग) सार्धचतुर्वादने	(ख) अष्टवादने (घ) सार्ध अष्टवादने
36	छात्राः _____ (8:45) विद्यालये प्रार्थनां कुर्वन्ति ।	
	(क) पादोन - अष्टवादने (ग) पादोन - नववादने	(ख) सपाद - अष्टवादने (घ) सार्ध - अष्टवादने
37	सुरेशः रात्रौ _____ (10:15) सङ्गीत कक्षां समाप्य गृहं आगच्छति ।	
	(क) सपाद - दशवादने (ग) सपाद - सप्तवादने	(ख) सपाद- अष्टवादने (घ) सार्ध - अष्टवादने
38	सिद्धार्थः प्रातः _____ (10:45) दुग्धं पीत्वा विद्यालयं गच्छति ।	
	(क) पादोन एकादश वादने (ग) पादोन - सप्तवादने	(ख) पादोन दश वादने (घ) पादोन अष्टवादने
39	एग्मोर - रेलयानं _____ (11:00) आगच्छति ।	
	(क) सप्तवादने (ग) एकादशवादने	(ख) दशवादने (घ) द्वादशवादने
40	तेलङ्गाणा एक्सप्रेस रेलयानं _____ (11:15) आगमिष्यति ।	
	(क) दशवादने (ग) एकादशवादने	(ख) सपाद - एकादशवादने (घ) सपाद षड्वादने

प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं कालबोधकं शब्दं चिनुत - 4 अङ्काः (केवलं प्रश्नत्रयम्)

41	लता _____ (11:45) गृहं गच्छति ।	
	(क) पादोन - एकादशवादने (ग) पादोन - एकवादने	(ख) पादोन - द्वादशवादने (घ) सपाद - एकादशवादने
42	राधिका _____ (12:00) क्रीडति ।	
	(क) सार्ध - दशवादने (ग) द्वादशवादने	(ख) सार्ध - एकादशवादने (घ) पादोन - दशवादने
43	बालकः _____ (1:15) गृहकार्यं करोति ।	
	(क) सार्ध - एकवादने (ग) सपाद - द्विवादने	(ख) सपाद - एकवादने (घ) सपाद - एकादशवादने
44	बालिका _____ (12:15) उद्यानात् पुष्पाणि आनयति ।	
	(क) पादोन - द्वादशवादने (ग) सपाद - द्वादशवादने	(ख) पादोन - द्विवादने (घ) पादोन - एकवादने
45	छात्राः _____ (11:30) मध्याह्न - भोजनं कुर्वन्ति ।	
	(क) सार्ध - एकवादने (ग) सार्ध - एकादशवादने	(ख) सपाद - एकादशवादने (घ) सार्ध - दशवादने
46	शिक्षकः _____ (10:15) श्लोकं पाठयति ।	
	(क) सार्ध - दशवादने (ग) सपाद - एकादशवादने	(ख) सपाद - दशवादने (घ) पादोन - दशवादने
47	माता _____ (9:00) मन्दिरं गच्छति ।	
	(क) सपाद - नववादने (ग) नववादने	(ख) सार्ध - नववादने (घ) पादोन - नववादने
48	माला गृहे सायं _____ (6:30) सङ्गीताभ्यासं करोति ।	
	(क) सपाद - षड्वादने (ग) पादोन - षड्वादने	(ख) सार्ध - सप्तवादने (घ) सार्ध - षड्वादने
49	राधा _____ (7:30) प्रा तराशं करोति ।	
	(क) सार्ध - सप्तवादने (ग) सार्ध - षड्वादने	(ख) सपाद - सप्तवादने (घ) सप्तवादने
50	राजीवः प्रातः _____ (6:15) भ्रमणाय उद्यानं गच्छति ।	
	(क) सार्ध - षड्वादने (ग) सपाद - पञ्चवादने	(ख) सपाद - षड्वादने (घ) पादोन - षड्वादने

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

(CBSE -21-22)

अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

(पाठ्यक्रमः)

प्रश्न संख्या - 6 अव्ययपदानि - 3 अङ्काः

उच्चैः च श्वः ह्यः अद्य

अत्र - तत्र यत्र - कुत्र इदानीम् (अधुना सम्प्रति साम्प्रतम्)

यदा तदा कदा

सहसा वृथा शनैः अपि

कुतः इतस्ततः

यदि - तर्हि यावत् - तावत् ।

वाक्यानुगुणम् उचिताव्ययपदं चिनुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

1	सिंहः वने _____ गर्जति ।	
	(क) तर्हि (ग) उच्चैः	(ख) तदा (घ) श्वः
2	लता मेधा _____ पाठं पठतः ।	
	(क) शनैः (ग) यदि	(ख) च (घ) तावत्
3	अद्य रविवासरः , _____ सोमवासरः भविष्यति ।	
	(क) श्वः (ग) ह्यः	(ख) इदानीं (घ) कुतः
4	अद्य रविवासरः अस्ति , _____ शनिवासरः आसीत् ।	
	(क) अपि (ग) इतस्ततः	(ख) श्वः (घ) ह्यः
5	_____ सोमवासरः अस्ति ।	
	(क) अद्य (ग) उच्चैः	(ख) यावत् (घ) कुत्र
6	दुर्वहम् _____ जीवितं जातं प्रकृतिरेव मे शरणम् ।	
	(क) तत्र (ग) अत्र	(ख) कदा (घ) सहसा
7	यत्र नार्यस्तु पूज्यन्ते रमन्ते _____ देवताः ।	
	(क) अत्र (ग) वृथा	(ख) तत्र (घ) शनैः
8	_____ त्वं गृहं गच्छ ।	
	(क) यदि (ग) यावत्	(ख) च (घ) इदानीं
9	अद्य एकं व्याघ्रम् आनीय दत्तम् । _____ इतः कथं यासि इति वद ?	
	(क) तर्हि (ग) अधुना	(ख) कुत्र (घ) श्वः
10	_____ युज्यते । किं नामधेयम् ?	
	(क) इतस्ततः (ग) ह्यः	(ख) सम्प्रति (घ) कदा

वाक्यानुगुणम् उचिताव्ययपदं चिनुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

11	_____ एकाकी अस्मि ।	
	(क) तावत् (ग) यत्र	(ख) अपि (घ) साम्प्रतम्
12	त्वं _____ किं करोषि ?	
	(क) इदानीं (ग) यदि	(ख) ह्यः (घ) श्वः
13	दीपावली _____ भविष्यति ?	
	(क) तावत् (ग) तदा	(ख) इतस्ततः (घ) कदा
14	व्याघ्रोऽपि _____ नष्टः गलबद्धः शृगालकः ।	
	(क) कदा (ग) वृथा	(ख) सहसा (घ) तर्हि
15	गुणवन्तः छात्राः कक्षायां _____ न वदन्ति ।	
	(क) यत्र (ग) वृथा	(ख) कुत्र (घ) च
16	कच्छपः भूमौ _____ चलति ।	
	(क) शनैः (ग) उच्चैः	(ख) कुतः (घ) यदा
17	_____ कुशलं महाराजस्य ?	
	(क) वृथा (ग) यावत्	(ख) अपि (घ) शनैः
18	शृगालः हसन्नाह - भवान् _____ भयात् पलायितः ?	
	(क) तावत् (ग) सहसा	(ख) अत्र (घ) कुतः
19	उद्याने जनाः _____ भ्रमन्ति ।	
	(क) यदि (ग) इतस्ततः	(ख) उच्चैः (घ) कुत्र
20	यदि एवं _____ मां निजगले बद्ध्वा सत्वरं चल ।	
	(क) तर्हि (ग) अपि	(ख) तावत् (घ) वृथा

वाक्यानुगुणम् उचिताव्ययपदं चिनुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

21	अलसस्य _____ विद्या ? अविद्यस्य कुतो धनम् ? अधनस्य कुतो मित्रम् ? अमित्रस्य कुतः सुखम् ।	
	(क) इतस्ततः (ग) यत्र	(ख) कुतः (घ) अधुना
22	किं द्वयोः _____ एकं एव प्रतिवचनम् ?	
	(क) च (ग) अपि	(ख) शनैः (घ) श्वः
23	_____ कुमारयोः अनयोः अस्माकं च सर्वथा समरूपः कुटुम्बवृत्तान्तः ?	
	(क) च (ग) अपि	(ख) सम्प्रति (घ) वृथा
24	अहम् _____ भवतोः जनकं नामतो वेदितुं इच्छामि ।	
	(क) यदा (ग) अत्र	(ख) शनैः (घ) ह्यः
25	मया _____ सम्माननीयः मुनिनियोगः ।	
	(क) यावत् (ग) यदि	(ख) अपि (घ) इतस्ततः
26	सोऽयं परिकरः श्रोतारं पुनाति रमयति _____ ।	
	(क) कुतः (ग) ह्यः	(ख) (घ) च
27	तत् कः _____ अभ्युपायः ?	
	(क) यदा (ग) अत्र	(ख) उच्चैः (घ) शनैः
28	रामम् उपसृत्य प्रणम्य _____ लवकुशौ वदतः ।	
	(क) अपि (ग) तावत्	(ख) च (घ) तर्हि
29	गुणमहताम् _____ वयः अनुरोधात् लालनीयः एव ।	
	(क) अपि (ग) इतस्ततः	(ख) कदा (घ) वृथा
30	कथा _____ इयं क्षाघ्या सरसिरुहनाभस्य नियतम् ।	
	(क) सहसा (ग) यदा	(ख) च (घ) कुत्र

वाक्यानुगुणम् उचिताव्ययपदं चिनुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

31	सः दीनः इति जानन् _____ कृषकः तं बहुधा पीडयति ।	
	(क) इतस्ततः (ग) अपि	(ख) उच्चैः (घ) शनैः
32	_____ पुत्र सहस्रं मे सर्वत्र सममेव मे ।	
	(क) यदि (ग) शनैः	(ख) सहसा (घ) कुतः
33	अपत्येषु _____ सर्वेषु जननी तुल्यवत्सला भवति ।	
	(क) तर्हि (ग) वृथा	(ख) ह्यः (घ) च
34	स्वामिन् यत्रास्ते सा धूर्ता _____ गम्यताम् ।	
	(क) उच्चैः (ग) तर्हि	(ख) तत्र (घ) तदा
35	गृहे _____ पूजा भविष्यति तावत् अत्रैव तिष्ठतु ।	
	(क) यदि (ग) यावत्	(ख) यदा (घ) कदा
36	भो मित्र ! मम लेखिनी _____ अस्ति ?	
	(क) कुत्र (ग) अत्र	(ख) यत्र (घ) तत्र
37	त्वं _____ समायातः ?	
	(क) इतस्ततः (ग) अपि	(ख) कुतः (घ) च
38	विद्यार्थिनः _____ सुखम् ?	
	(क) तदा (ग) अधुना	(ख) शनैः (घ) कुतः
39	यावत् स्थास्यन्ति गिरयः सरितश्च महीतले _____ रामायणी कथा लोकेषु प्रचरिष्यति ।	
	(क) सहसा (ग) वृथा	(ख) तावत् (घ) उच्चैः
40	यदा मेघाः गर्जन्ति _____ वृष्टिः भवति ।	
	(क) कदा (ग) तदा	(ख) श्वः (घ) साम्प्रतं

वाक्यानुगुणम् उचिताव्ययपदं चिनुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

41	_____ क्रियां न विदधीत ।	
	(क) यदि (ग) तदा	(ख) कुतः (घ) सहसा
42	यदा धर्मस्य ग्लानिः भवति _____ स्वयं देवः आत्मानम् अत्र लोके सृजति ।	
	(क) तदा (ग) तावत्	(ख) तर्हि (घ) वृथा
43	यत्र धूमः अस्ति _____ अग्निः भवति इति श्रूयते ।	
	(क) कुत्र (ग) शनै	(ख) तत्र (घ) अपि
44	यदि त्वं मां मुक्त्वा यासि _____ वेला अपि अवेला स्यात् ।	
	(क) तदा (ग) यावत्	(ख) इतस्ततः (घ) कुतः
45	यत्र हरीतमा _____ शुचि पर्यावरणम् ।	
	(क) शनैः (ग) तत्र	(ख) श्वः (घ) तर्हि
46	भूकम्प - समये _____ गमनमेव न उचितम् ।	
	(क) उच्चैः (ग) च	(ख) अपि (घ) तत्र
47	_____ वृष्टिः समुद्रेषु , वृथा तृप्तस्य भोजनम् ।	
	(क) शनैः (ग) कुत्र	(ख) वृथा (घ) तदा
48	समर्थस्य दानं _____ भवति ।	
	(क) यावत् (ग) वृथा	(ख) इतस्ततः (घ) अद्य
49	_____ एकः सिंहः तत्रागच्छत् ।	
	(क) सहसा (ग) उच्चैः	(ख) तर्हि (घ) कुतः
50	यत्र जलपूर्णं सरः अस्ति _____ सर्वे पशवः पक्षिणः च आयान्ति ।	
	(क) तर्हि (ग) वृथा	(ख) कदा (घ) तत्र

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

(CBSE -21-22)

अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

(पाठ्यक्रमः)

प्रश्न संख्या - 7. अशुद्धि संशोधनम् - 3 अङ्काः

१. वचन दृष्ट्या संशोधनम्

२. लिङ्ग दृष्ट्या संशोधनम्

३. पुरुषदृष्ट्या संशोधनम्

४. लकारदृष्ट्या संशोधनम्

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति | शुद्धं पदं विकल्पेभ्यः चिनुत (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

1	सः राधिका अस्ति ।	
	(क) ताः (ग) तानि	(ख) ते (घ) सा
2	सा बालिकाः पाठं पठन्ति ।	
	(क) ते (ग) तत्	(ख) ताः (घ) तानि
3	सायंकाले अनेकानि मानवाः भ्रमन्ति ।	
	(क) अनेके (ग) अनेकं	(ख) अनेकाः (घ) अनेक
4	आकाशे बहवः चटकाः डयते ।	
	(क) डयेते (ग) डयन्ते	(ख) डयेथे (घ) डयामहे
5	श्वः नदीतीरे वनमहोत्सवः भवति ।	
	(क) भविष्यन्ति (ग) भविष्यसि	(ख) भविष्यति (घ) भविष्यतः
6	वेदः चत्वारः सन्ति ।	
	(क) वेदौ (ग) वेदाः	(ख) वेदान् (घ) वेदे
7	इयं सृष्टिः अतीव रमणीयः अस्ति ।	
	(क) रमणीयाः (ग) रमणीये	(ख) रमणीयम् (घ) रमणीया
8	भवान् कुत्र गच्छसि ?	
	(क) गच्छति (ग) गच्छन्ति	(ख) गच्छतः (घ) गच्छथ
9	अहं ह्यः जन्तुशालां गच्छामि ।	
	(क) अगच्छमत् (ग) अगच्छम्	(ख) अगच्छः (घ) अगच्छन्
10	लवकुशौ वीरौ बालकौ च स्वः ।	
	(क) सन्ति (ग) अस्मि	(ख) स्तः (घ) अस्त

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति | शुद्धं पदं विकल्पेभ्यः चिनुत (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

11	<u>तस्यां गृहे एकः शुकः अस्ति ।</u>	
	(क) तस्मिन् (ग) तयोः	(ख) तेषु (घ) ते
12	<u>गुरुशिष्यौ विद्यालयं गच्छन्ति ।</u>	
	(क) गच्छति (ग) गच्छावः	(ख) गच्छथ (घ) गच्छतः
13	<u>सभायां शतं जनः सन्ति ।</u>	
	(क) जनानां (ग) जनैः	(ख) जनौ (घ) जनाः
14	<u>सर्वः बालकाः हसन्ति ।</u>	
	(क) सर्वाः (ग) सर्वे	(ख) सर्वे (घ) सर्वौ
15	<u>यूयं संस्कृत - पुस्तकं पठसि ।</u>	
	(क) अहं (ग) त्वं	(ख) सः (घ) सा
16	<u>वयं श्वः चलचित्रं अपश्याम ।</u>	
	(क) द्रक्ष्यामः (ग) द्रक्ष्यन्ति	(ख) द्रक्ष्यामि (घ) द्रक्ष्यावः
17	<u>रामरावणयोः मध्ये युद्धं भविष्यति ।</u>	
	(क) अभवन् (ग) अभवम्	(ख) अभवत् (घ) अभवताम्
18	<u>भवती किं वदसि ?</u>	
	(क) वदन्ति (ग) वदामि	(ख) वदतः (घ) वदति
19	<u>अग्रिममासे वार्षिकः परीक्षा भविष्यति ।</u>	
	(क) वार्षिकं (ग) वार्षिकी	(ख) वार्षिकाः (घ) वार्षिके
20	<u>सैनिकाः देशं रक्षति ।</u>	
	(क) सैनिकः (ग) सैनिकस्य	(ख) सैनिकौ (घ) सैनिकान्

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति । शुद्धं पदं विकल्पेभ्यः चिनुत (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

21	वृक्षात् <u>फलं</u> पतन्ति ।	
	(क) फले	(ख) फलानि
	(ग) फलेषु	(घ) फलैः
22	ह्यः हिमालयात् एकः साधुः <u>आगमिष्यति</u> ।	
	(क) आगच्छन्	(ख) आगच्छताम्
	(ग) आगच्छत्	(घ) आगच्छः
23	अहं कन्दुकेन <u>क्रीडिष्यामः</u> ।	
	(क) क्रीडिष्यामि	(ख) क्रीडिष्यावः
	(ग) क्रीडिष्यतः	(घ) क्रीडिष्यन्ति
24	सरोवरे <u>कमलाः</u> विकसन्ति ।	
	(क) कमलम्	(ख) कमले
	(ग) कामलाय	(घ) कमालानि
25	2030 तमे वर्षे जनाः मङ्गलग्रहस्य उपरि <u>अगच्छन्</u> ।	
	(क) गमिष्यति	(ख) गमिष्यामः
	(ग) गमिष्यतः	(घ) गमिष्यन्ति
26	भारतदेशे बह्व्यः <u>नदी</u> प्रवहन्ति ।	
	(क) नदी	(ख) नद्यः
	(ग) नदाः	(घ) नद्यौ
27	वयं देशं सदा <u>रक्षन्ति</u> ।	
	(क) रक्षामि	(ख) रक्षन्ति
	(ग) रक्षामः	(घ) रक्षथ
28	तस्य <u>नामः</u> उमेशः अस्ति ।	
	(क) नामानि	(ख) नाम
	(ग) नामनी	(घ) नामभिः
29	सः मम <u>मित्रः</u> अस्ति ।	
	(क) मित्रे	(ख) मित्राः
	(ग) मित्राणि	(घ) मित्रं
30	त्वं मेधाविनी छात्रा <u>अस्ति</u> ।	
	(क) अस्मि	(ख) असि
	(ग) सन्ति	(घ) स्थ

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति । शुद्धं पदं विकल्पेभ्यः चिनुत (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

31	महेशः सुरेशः च मम <u>मित्रः</u> स्तः ।	
	(क) मित्रौ (ग) मित्रे	(ख) मित्राः (घ) मित्राणि
32	ह्यः पत्रकारः “ स्वच्छभारतम् ” इति विषये एकं निबन्धं <u>लेखिष्यति</u> ।	
	(क) अलिखत् (ग) लिखति	(ख) अलिखन् (घ) अलिखः
33	नाटके सा <u>नायकस्य</u> अभिनयं करिष्यति ।	
	(क) नायिका (ग) नायिकां	(ख) नायिकाः (घ) नायिकायाः
34	मञ्चे एकस्य नाटकस्य मञ्चनं <u>भविष्यतः</u> ।	
	(क) भविष्यन्ति (ग) भविष्यामि	(ख) भविष्यति (घ) भविष्यसि
35	सम्प्रति ताः बालिकाः <u>अक्रीडन्</u> ।	
	(क) क्रीडति (ग) क्रीडन्ति	(ख) क्रीडतः (घ) क्रीडामः
36	भवान् कदा दिल्लीं <u>गच्छसि</u> ?	
	(क) गच्छति (ग) गच्छामि	(ख) गच्छथः (घ) गच्छामः
37	पुरा संस्कृतं राष्ट्रभाषा <u>अस्ति</u> ।	
	(क) आस्ताम् (ग) आसम्	(ख) आसीत् (घ) आसन्
38	वयं कन्दुकेन <u>क्रीडिष्यामि</u> ।	
	(क) क्रीडिष्यावः (ग) क्रीडिष्यामः	(ख) क्रीडिष्यन्ति (घ) क्रीडिष्यथ
39	नगरे <u>सुन्दरं</u> भवनानि सन्ति ।	
	(क) सुन्दरम् (ग) सुन्दरे	(ख) सुन्दराः (घ) सुन्दराणि
40	अहं उद्याने व्यायामं <u>करोषि</u> ।	
	(क) करोमि (ग) कुर्मः	(ख) करोति (घ) कुर्वन्ति

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति | शुद्धं पदं विकल्पेभ्यः चिनुत (केवलं प्रश्नत्रयम्) 3 अङ्काः

41	त्वं लेखं लिखामि ।	
	(क) आवां (ग) वयं	(ख) सः (घ) अहं
42	ते बालिके मन्दिरं गच्छन्ति ।	
	(क) गच्छतः (ग) गच्छामि	(ख) गच्छति (घ) गच्छथः
43	पुरा राजा दशरस्य चत्वारः पुत्राः सन्ति ।	
	(क) आसीत् (ग) आसीः	(ख) आसन् (घ) आसम्
44	क्रीडाक्षेत्रे चत्वारः बालिकाः क्रीडन्ति ।	
	(क) चत्वारि (ग) चतस्रः	(ख) चतुरः (घ) चतसृषु
45	वाल्मीकिः रामायणं रचयिष्यति ।	
	(क) अरचयत् (ग) अरचयम्	(ख) अरचयन् (घ) अरचयः
46	सः बालकः उद्याने भ्रमसि ।	
	(क) भ्रमतः (ग) भ्रमामः	(ख) भ्रमन्ति (घ) भ्रमति
47	गुरुवर ! किं अहं पाठं पठाम ?	
	(क) पठतु (ग) पठ	(ख) पठानि (घ) पठाव
48	सः छात्रा प्रश्नम् पृच्छति ।	
	(क) ताः (ग) सा	(ख) तौ (घ) ते
49	भवन्तः मम गृहं आगच्छतु ।	
	(क) आगच्छन्तु (ग) आगच्छ	(ख) आगच्छताम् (घ) आगच्छम्
50	एषः जननी सत्यं वदति ।	
	(क) एतानि (ग) एतत्	(ख) एते (घ) एषा

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

(CBSE -21-22)

पठित अवबोधनम्

प्रश्न संख्या - 8 . प्रश्न निर्माणम् - 5 अङ्काः

(पाठ्यक्रमः)

१. शुचि पर्यावरणम्
२. बुद्धिर्बलवती सदा
४. शिशुपालनम्
५. जननी तुल्यवत्सला

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्नवाचक पदं चिनुत (केवलं प्रश्नपञ्चकम्) 5 अङ्काः

1	शतशकटीयानं <u>कज्जलमलिनं</u> धूमं मुञ्चति ।	
	(क) कं (ख) कीदृशं (ग) कां (घ) किं	
2	उद्याने <u>पक्षिणां</u> कलरवः चेतः प्रसादयति ।	
	(क) केषां (ख) कस्य (ग) कासां (घ) कस्मिन्	
3	पाषाणी सभ्यतायां <u>लतातरुगुल्माः</u> प्रस्तरतले पिष्टाः भवन्ति ।	
	(क) कः (ख) काः (ग) के (घ) कान्	
4	<u>महानगरेषु</u> वाहनानां अनन्ताः पङ्क्तयः धावन्ति ।	
	(क) कस्य (ख) केन (ग) कस्मिन् (घ) केषु	
5	<u>प्रकृत्याः</u> सन्निधौ एव वास्तविकं सुखं विद्यते ।	
	(क) कस्य (ख) कस्याः (ग) कस्यां (घ) केषां	
6	इदानीं <u>वायुमण्डलं</u> भृशं दूषितं अस्ति ।	
	(क) किं (ख) कं (ग) कां (घ) कीदृशं	
7	मार्गे बाष्पयानमाला <u>ध्वानं</u> वितरन्ती संधावति ।	
	(क) कस्यां (ख) कां (ग) केषां (घ) किं	
8	<u>जगति</u> बहिः अन्तः च बहुशुद्धीकरणं भवेत् ।	
	(क) कः (ख) कुतः (ग) कुत्र (घ) काः	
9	जगति <u>निर्मलं</u> जलम् नास्ति ।	
	(क) कं (ख) कीदृशं (ग) कां (घ) किं	
10	<u>लवकुशौ</u> वीरौ बालकौ विदूषकेन सह प्रविशतः ।	
	(क) कौ (ख) के (ग) कान् (घ) कः	

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्नवाचक पदं चिनुत (केवलं प्रश्नपञ्चकम्) 5 अङ्काः

11	अस्मिन् संसारे जीवनं <u>दुर्वहम्</u> अस्ति ।	
	(क) कं (ख) कीदृशं (ग) कां (घ) किं	
12	समीरचालिता <u>कुसुमावलिः</u> रमणीया अस्ति ।	
	(क) काम् (ख) कीदृशी (ग) का (घ) काः	
13	मार्गे <u>गहनकानने</u> सा एकं व्याघ्रं ददर्श ।	
	(क) कुत्र (ख) कस्यां (ग) के (घ) कथं	
14	तस्याः पुत्रौ व्याघ्रभक्षणाय <u>कलहं</u> कुरुतः ?	
	(क) कां (ख) केषां (ग) कदा (घ) किं	
15	तस्य भार्या <u>बुद्धिमती</u> पुत्रद्वयोपेता पितुर्गृहं प्रति चलिता ।	
	(क) कः (ख) का (ग) कीदृशी (घ) कति	
16	सा भामिनी <u>निजबुद्ध्या</u> व्याघ्रस्य भयाद् विमुक्ता ।	
	(क) केन (ख) कया (ग) का (घ) कस्मिन्	
17	तस्याः पुत्रौ <u>व्याघ्रभक्षणाय</u> कलहं कुरुतः ?	
	(क) कस्यै (ख) कुत्र (ग) कया (घ) किमर्थं	
18	<u>बुद्धिमती</u> <u>चपेटया</u> पुत्रौ प्रहृतवती ।	
	(क) कया (ख) केन (ग) का (घ) कस्मै	
19	कश्चित् धूर्तः शृगालः <u>भयाकुलं</u> व्याघ्रं अपश्यत् ।	
	(क) कां (ख) कीदृशं (ग) कं (घ) कुतः	
20	पुरा त्वया <u>मह्यं</u> व्याघ्रत्रयं दत्तम् ।	
	(क) कथं (ख) किमर्थं (ग) केन (घ) कस्मै	

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्नवाचक पदं चिनुत (केवलं प्रश्नपञ्चकम्) 5 अङ्काः

21	त्वं <u>मानुषात्</u> अपि बिभेषि ।	
	(क) कस्याः (ग) कस्मात्	(ख) किमर्थं (घ) कस्य
22	<u>गलबद्धशृगालकः</u> व्याघ्रः पुनः पलायितः ।	
	(क) कीदृशी (ग) काचित्	(ख) कीदृशं (घ) कीदृशः
23	<u>जम्बुककृतोत्साहः</u> व्याघ्रः पुनः <u>काननं</u> अगच्छत् ।	
	(क) कुत्र (ग) कथं	(ख) केन (घ) कां
24	<u>कुशलवौ श्रीरामम्</u> उपसृत्य प्रणामं कुरुतः ।	
	(क) कौ (ग) कं	(ख) किं (घ) किमर्थं
25	<u>श्रीरामः</u> सिंहासने तिष्ठति ।	
	(क) कः (ग) कौ	(ख) का (घ) के
26	<u>तापसौ लवकुशौ</u> उपदिश्यमानमार्गौ <u>सभां</u> प्रविशतः ।	
	(क) कान् (ग) कः	(ख) कुत्र (घ) कं
27	<u>भगवान् वाल्मीकिः</u> <u>लवकुशयोः</u> गुरुः आसीत् ।	
	(क) कयोः (ग) कस्य	(ख) कस्याः (घ) काभ्यां
28	<u>हिमकरोऽपि बालभावात्</u> पशुपति - मस्तक - केतकच्छदत्वम् व्रजति ।	
	(क) कान् (ग) कात्	(ख) केन (घ) कस्मात्
29	<u>कश्चित् कृषकः</u> <u>बलीवदाभ्यां</u> क्षेत्रकर्षणं कुर्वन् आसीत् ।	
	(क) केभ्यः (ग) कां	(ख) काभ्याम् (घ) के
30	<u>कश्चित् कृषकः</u> <u>बलीवदाभ्यां</u> क्षेत्रकर्षणं कुर्वन् आसीत् ।	
	(क) का (ग) कः	(ख) कुत्र (घ) कयोः

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्नवाचक पदं चिनुत (केवलं प्रश्नपञ्चकम्) 5 अङ्काः

31	कश्चित् कृषकः बलीवर्दाभ्यां <u>क्षेत्रकर्षणं</u> कुर्वन् आसीत् ।	
	(क) किमर्थं (ख) का (ग) कां (घ) किं	
32	तयोः बलीवर्दयोः एकः शरीरेण दुर्बलः <u>जवेन</u> गन्तुमशक्तश्चासीत् ।	
	(क) कयोः (ख) केन (ग) कः (घ) के	
33	तयोः बलीवर्दयोः एकः शरीरेण <u>दुर्बलः</u> जवेन गन्तुमशक्तश्चासीत् ।	
	(क) कान् (ख) काम् (ग) कः (घ) कीदृशः	
34	तयोः बलीवर्दयोः एकः <u>शरीरेण</u> दुर्बलः <u>जवेन</u> गन्तुमशक्तश्चासीत् ।	
	(क) कदा (ख) काम् (ग) केन (घ) के	
35	भूमौ पतितं पुत्रं दृष्ट्वा <u>सुरभिः</u> अश्रूणि अमुञ्चत् ।	
	(क) का (ख) काम् (ग) कः (घ) के	
36	<u>भूमौ</u> पतितं पुत्रं दृष्ट्वा सुरभिः अश्रूणि अमुञ्चत् ।	
	(क) कौ (ख) कुतः (ग) कस्मिन् (घ) कुत्र	
37	भूमौ पतितं पुत्रं दृष्ट्वा सुरभिः <u>अश्रूणि</u> अमुञ्चत् ।	
	(क) किं (ख) कानि (ग) कः (घ) के	
38	कृषकः तं <u>दुर्बलं</u> वृषभं तोदनेन नुद्यमानः अवर्तत ।	
	(क) कीदृशं (ख) कथं (ग) कां (घ) कं	
39	सः <u>ऋषभः</u> हलमूढ्वा गन्तुमशक्तः क्षेत्रे पपात ।	
	(क) काः (ख) काम् (ग) कः (घ) के	
40	सः <u>कृच्छ्रेण</u> भारमुद्रहति ।	
	(क) कया (ख) काम् (ग) कः (घ) केन	

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्नवाचक पदं चिनुत (केवलं प्रश्नपञ्चकम्) 5 अङ्काः

41	सः कृच्छ्रेण <u>भारम्</u> उद्वहति ।	
	(क) कं (ग) कः	(ख) काम् (घ) के
42	कृषकः <u>हर्षातिरेकेण</u> कर्षणविमुखः सन् वृषभौ नीत्वा गृहं अगच्छत् ।	
	(क) कदा (ग) कया	(ख) केन (घ) के
43	<u>इन्द्रेण</u> पृष्टा सुरभिः तं प्रत्यवोचत् ।	
	(क) कति (ग) केन	(ख) कस्मै (घ) कथं
44	कृषकः <u>हर्षातिरेकेण</u> <u>कर्षणविमुखः</u> सन् वृषभौ नीत्वा गृहम् अगच्छत् ।	
	(क) कीदृशी (ग) कः	(ख) कस्याः (घ) कीदृशः
45	कृषकः <u>हर्षातिरेकेण</u> कर्षणविमुखः सन् <u>वृषभौ</u> नीत्वा गृहम् अगच्छत् ।	
	(क) कं (ग) कौ	(ख) कुतः (घ) केषां
46	कृषकः <u>हर्षातिरेकेण</u> कर्षणविमुखः सन् वृषभौ नीत्वा गृहम् अगच्छत् ।	
	(क) किमर्थं (ग) कुत्र	(ख) कथं (घ) कति
47	सुरभिवचनं श्रुत्वा भृशं विस्मितस्य <u>आखण्डलस्य</u> हृदयमद्रवत् ।	
	(क) कस्य (ग) कासां	(ख) कस्याः (घ) केषां
48	<u>अचिरादेव</u> चण्डवातेन मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत ।	
	(क) कान् (ग) कुतः	(ख) काम् (घ) कदा
49	अचिरादेव <u>चण्डवातेन</u> मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत ।	
	(क) किं (ग) किमर्थं	(ख) कथं (घ) कया
50	पश्यतः एव सर्वत्र <u>जलोपप्लवः</u> सञ्जातः ।	
	(क) काः (ग) कति	(ख) के (घ) कः

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

(CBSE -21-22)

पठित अवबोधनम्

प्रश्न संख्या - 9.

प्रसाङ्गानुकूलम् उचितार्थं चयनम् - 4 अङ्काः

(पाठ्यक्रमः)

१. शुचि पर्यावरणम्
२. बुद्धिर्बलवती सदा
४. शिशुपालनम्
५. जननी तुल्यवत्सला

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसाङ्गानुकूलम् उचितार्थं चिनुत 4 अङ्काः (केवलं प्रश्न चतुष्टयम्)

1	शतशकटीयानं कज्जलमलिनं धूमं <u>मुञ्चति</u> ।	
	(क) भ्रमति (ख) त्यजति (ग) त्यजति (घ) गच्छति	
2	अत्र जीवितं <u>दुर्वहं</u> जातं प्रकृतिरेव मे शरणम् ।	
	(क) कठिनं (ख) सुखं (ग) वाहनं (घ) दुर्योगं	
3	महानगरमध्ये चलत् <u>अनिशं</u> कालायसचक्रम् ।	
	(क) रात्रिः (ख) अहर्निशं (ग) दिनं (घ) अशनं	
4	कालायसचक्रं सदा <u>वक्रं</u> भ्रमति ।	
	(क) चक्रं (ख) तक्रं (ग) कोमलं (घ) कुटिलं	
5	बाष्पयानमाला <u>ध्वानं</u> वितरन्ती संधावति ।	
	(क) ध्वनिं (ख) तरुं (ग) पङ्क्तिं (घ) वनं	
6	इदानीं वायुमण्डलं <u>भृशं</u> दूषितं अस्ति ।	
	(क) भृत्यः (ख) भरणं (ग) भाग्यं (घ) अत्यधिकं	
7	इदानीं वायुमण्डलं भृशं <u>दूषितं</u> अस्ति ।	
	(क) भूषितं (ख) वञ्चितं (ग) कलुषितं (घ) गुञ्जितं	
8	<u>जगति</u> बहिः अन्तः च बहुशुद्धीकरणं भवेत् ।	
	(क) नगरे (ख) संसारे (ग) मन्दिरे (घ) ग्रामे	
9	नवमालिका <u>रसालं</u> मिलिता अस्ति ।	
	(क) रसः (ख) आम्रवृक्षः (ग) अश्वत्थवृक्षः (घ) दाडिमवृक्षः	
10	मां अस्मात् नगरात् बहुदूरं कञ्चित् <u>कालं</u> नय ।	
	(क) कलां (ख) कलनां (ग) सायं (घ) समयं	

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसाङ्गानुकूलम् उचितार्थं चिनुत 4 अङ्काः (केवलं प्रश्न चतुष्टयम्)

11	मनः शोषयत् <u>तनुः</u> पेषयत् सदा वक्रम् भ्रमति ।	
	(क) शरीरं (ग) तरुः	(ख) तनयः (घ) कण्ठः
12	<u>समीरेण</u> चालिता कुसुमावलिः रमणीया अस्ति ।	
	(क) अग्निना (ग) वायुना	(ख) जलेन (घ) पृथिव्या
13	<u>मार्गे</u> गहनकानने सा एकं व्याघ्रं ददर्श ।	
	(क) पथि (ग) कानने	(ख) वाचि (घ) मधुनि
14	तस्याः पुत्रौ व्याघ्रभक्षणाय <u>कलहं</u> कुरुतः ?	
	(क) कालं (ग) हालाहलं	(ख) विवादं (घ) मित्रता
15	तस्य <u>भार्या</u> बुद्धिमती पुत्रद्वयोपेता पितुर्गृहं प्रति चलिता ।	
	(क) पतिः (ग) पत्नी	(ख) भाजनं (घ) भगिनी
16	<u>शृगालः</u> भयाकुलं व्याघ्रं दृष्ट्वा अहसत् ।	
	(क) बकः (ग) सिंहः	(ख) व्याघ्रः (घ) जम्बुकः
17	तस्याः <u>पुत्रौ</u> व्याघ्रभक्षणाय कलहं कुरुतः ?	
	(क) भ्रातरौ (ग) भूमौ	(ख) सुतौ (घ) पात्रे
18	मां निजगले बद्ध्वा <u>सत्वरम्</u> चल ।	
	(क) सत्त्वं (ग) शीघ्रम्	(ख) आहारः (घ) मन्दं
19	व्याघ्रमारी शृगालं निजगले बद्ध्वा <u>तूर्णं</u> धाविता अस्ति ।	
	(क) तुष्यति (ग) तृणं	(ख) शीघ्रम् (घ) अलं
20	बुद्धिः बलवती <u>तन्वि</u> ! सर्वकार्येषु सर्वदा ।	
	(क) भामिनि ! (ग) तनूजा	(ख) तरुणः (घ) तापसः

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसाङ्गानुकूलम् उचितार्थं चिनुत 4 अङ्काः (केवलं प्रश्न चतुष्टयम्)

21	त्वं <u>मानुषात्</u> अपि बिभेषि ।	
	(क) मृगात् (ख) वानरात् (ग) भयात् (घ) मानवात्	
22	जम्बुककृतोत्साहः व्याघ्रः पुनः <u>काननम्</u> अगच्छत् ।	
	(क) कुमार्गं (ख) अरण्यं (ग) उद्यानम् (घ) करुणां	
23	त्वमपि किञ्चित् <u>गूढप्रदेशं</u> गच्छ ।	
	(क) रहस्यस्थानं (ख) वनप्रदेशं (ग) स्वल्पं (घ) समूहं	
24	सा पुत्रौ चपेटया प्रहृत्य <u>जगाद</u> ।	
	(क) अधावत् (ख) अहसत् (ग) अवदत् (घ) अगच्छत्	
25	भवतोः किं वयम् अत्र कुशलप्रश्नस्य <u>भाजनम्</u> ।	
	(क) भोजनं (ख) पात्रम् (ग) भारं (घ) पालकं	
26	<u>हिमकरः</u> अपि बालभावात् पशुपति मस्तक केतकच्छदत्वं व्रजति ।	
	(क) सूर्यः (ख) उडुपः (ग) चन्द्रः (घ) हिमालयः	
27	श्रीरामः लवकुशौ <u>अङ्कं</u> उपवेशयति ।	
	(क) आदर्शः (ख) आसनं (ग) भूमौ (घ) क्रोडं	
28	अस्माकं वंशस्य कर्ता <u>सहस्रदीधितिः</u> ।	
	(क) सूर्यः (ख) चन्द्रः (ग) वाल्मीकिः (घ) दधीचिः	
29	अहो ! उदात्तरम्यः <u>समुदाचारः</u> ।	
	(क) सम्मानः (ख) शिष्टाचारः (ग) उपचारः (घ) आचारः	
30	मम पितुः नाम <u>निरनुक्रोश</u> इति ।	
	(क) निर्दयः (ख) दयावान् (ग) बुद्धिमान् (घ) निरपराधी	

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसाङ्गानुकूलम् उचितार्थं चिनुत 4 अङ्काः (केवलं प्रश्न चतुष्टयम्)

31	इयती <u>वेला</u> सञ्जाता , रामायण - गानस्य नियोगः किमर्थं न विधीयते ।	
	(क) वलयः (ग) रामकथा	(ख) वार्ता (घ) समयः
32	तयोः बलीवर्दयोः एकः शरीरेण दुर्बलः <u>जवेन</u> गन्तुमशक्तश्चासीत् ।	
	(क) शनैः (ग) वेगेन	(ख) मार्गेण (घ) जलेन
33	तयोः बलीवर्दयोः एकः शरीरेण <u>दुर्बलः</u> जवेन गन्तुमशक्तश्चासीत् ।	
	(क) बलवान् (ग) दुर्भाग्यः	(ख) बलहीनः (घ) पराक्रमी
34	<u>कृषकः</u> क्षेत्रकर्षणं करोति स्म ।	
	(क) कृषीवलः (ग) वृषभः	(ख) इन्द्रः (घ) श्रमिकः
35	भूमौ पतितं पुत्रं दृष्ट्वा <u>सुरभिः</u> अश्रूणि अमुञ्चत् ।	
	(क) सौरभः (ग) अपत्यं	(ख) सुगन्धः (घ) कामधेनुः
36	भूमौ पतितं पुत्रं दृष्ट्वा सुरभिः अश्रूणि अमुञ्चत् ।	
	(क) बाधायां (ग) पृथिव्यां	(ख) आकाशे (घ) इन्द्रं
37	भूमौ पतितं पुत्रं दृष्ट्वा सुरभिः <u>अश्रूणि</u> अमुञ्चत् ।	
	(क) नयनजलं (ग) श्रेयांसि	(ख) आनन्दजलं (घ) वचनानि
38	सः <u>कृच्छ्रेण</u> भारं उद्धहति ।	
	(क) संतोषेण (ग) काठिन्येन	(ख) सरलतया (घ) पराक्रमेण
39	सः <u>ऋषभः</u> हलमूढ्वा गन्तुमशक्तः क्षेत्रे पपात ।	
	(क) कृषकः (ग) सबलः	(ख) बलीवर्दः (घ) शक्रः
40	भो ! <u>वासव</u> ! अहं पुत्रस्य दैन्यं दृष्ट्वा रोदिमि ।	
	(क) इन्द्र ! (ग) वृषभ !	(ख) वरुण ! (घ) गरुड !

अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसाङ्गानुकूलम् उचितार्थं चिनुत 4 अङ्काः (केवलं प्रश्न चतुष्टयम्)

41	सुरभेः वचनं श्रुत्वा <u>आखण्डलः</u> दुःखितः अभवत् ।	
	(क) इन्द्रः (ग) अग्निः	(ख) वरुणः (घ) देवः
42	सर्वं <u>धेनूनां</u> माता एवं अवदत् ।	
	(क) वृषभाणां (ग) प्राणिनां	(ख) गवां (घ) धनानां
43	दुर्बले सुते मातुः अभ्यधिका <u>कृपा</u> सहजैव आसीत् ।	
	(क) क्रुद्धा (ग) माया	(ख) कोमला (घ) दया
44	भद्रे ! <u>नूनम्</u> । सहस्राधिकेषु पुत्रेषु अस्मिन्नेव वात्सल्यं कथम् ?	
	(क) निश्चयेन (ग) सत्वरं	(ख) नहि (घ) नूतनं
45	भद्रे ! नूनम् । सहस्राधिकेषु पुत्रेषु अस्मिन्नेव <u>वात्सल्यं</u> कथम् ?	
	(क) वत्सः (ग) मधुरं	(ख) आवेशः (घ) स्नेहभावः
46	भद्रे ! नूनम् । सहस्राधिकेषु <u>पुत्रेषु</u> अस्मिन्नेव वात्सल्यं कथम् ?	
	(क) दुर्बलेषु (ग) दारकेषु	(ख) परेषु (घ) पत्रेषु
47	अचिरादेव चण्डवातेन मेघरवैश्च सह <u>प्रवर्षः</u> समजायत ।	
	(क) प्रहर्षः (ग) पवनः	(ख) वृष्टिः (घ) वार्षिकः
48	अचिरादेव चण्डवातेन <u>मेघरवैः</u> च सह प्रवर्षः समजायत ।	
	(क) मेघगर्जनेन (ग) मेघैः	(ख) मेघजलेन (घ) शब्दैः
49	अचिरादेव चण्ड <u>वातेन</u> मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत ।	
	(क) वामेन (ग) अग्निना	(ख) जलेन (घ) वायुना
50	कृषकः वृषौ नीत्वा गृहम् <u>अगात्</u> ।	
	(क) अगायत् (ग) अगच्छत्	(ख) अतिष्ठत् (घ) अपश्यत्

प्रथम सत्रीय आदर्श प्रश्न पत्रानुसारं बहुविकल्पीय प्रश्नाः

(CBSE -21-22)

पठित अवबोधनम्

प्रश्न संख्या - 10 . भाषिककार्यम् - 6 अङ्काः

कर्तृ / क्रिया / विशेषण / विशेष्य / पर्याय / विलोम - पद - चयनम्

(पाठ्यक्रमः)

१. शुचि पर्यावरणम्
२. बुद्धिर्बलवती सदा
४. शिशुपालनम्
५. जननी तुल्यवत्सला

भाषिक - कार्यसम्बद्धानां प्रश्नानां समुचितं उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत - 6 अङ्काः

1	“शतशकटीयानं कज्जलमलिनं धूमं मुञ्चति” अत्र कर्तृपदं किम् ?	
	(क) धूमं (ग) मलिनं	(ख) शकटीयानं (घ) कज्जलं
2	“अत्र जीवितं दुर्वहं जातं प्रकृतिरेव मे शरणम्” अत्र ‘कठिनं’ इत्यर्थे किं पदं दत्तम् ?	
	(क) जीवितं (ग) शरणम्	(ख) जातं (घ) दुर्वहं
3	“महानगरमध्ये चलत् अनिशं कालायसचक्रम्” अत्र ‘अहर्निशं’ इत्यर्थे किं पदं दत्तम् ?	
	(क) अनिशं (ग) महानगरमध्ये	(ख) चलत् (घ) कालायसचक्रं
4	“कालायसचक्रं सदा वक्रं भ्रमति” अत्र क्रिया पदं किम् ?	
	(क) वक्रं (ग) भ्रमति	(ख) सदा (घ) कालायसचक्रं
5	“बाष्पयानमाला ध्वानं वितरन्ती संधावति” अत्र कर्तृपदं किम् ?	
	(क) बाष्पयानमाला (ग) वितरन्ती	(ख) ध्वानं (घ) संधावति
6	“इदानीं वायुमण्डलं भृशं दूषितं अस्ति” अत्र ‘अत्यधिकं’ इत्यर्थे किं पदं दत्तम् ?	
	(क) दूषितं (ग) इदानीं	(ख) भृशं (घ) वायुमण्डलं
7	“शुचि पर्यावरणम् शरणम् अस्ति” अस्मिन् वाक्ये किं विशेषणपदं प्रयुक्तम् ?	
	(क) पर्यावरणम् (ग) शुचि	(ख) अस्ति (घ) शरणं
8	“जगति बहिः अन्तः च बहुशुद्धीकरणं भवेत्” अत्र ‘अन्तः’ इत्यस्य किं विलोमपदं प्रयुक्तम् ?	
	(क) जगति (ग) शुद्धीकरणम्	(ख) भवेत् (घ) बहिः
9	“नवमालिका रसालं मिलिता अस्ति” अत्र ‘आम्रम्’ पदस्य पर्यायपदं किम् ?	
	(क) मिलित्व (ग) अस्ति	(ख) रसालं (घ) नवमालिका
10	“मां अस्मात् नगरात् बहुदूरं कञ्चित् कालं नय” अत्र कर्तृपदं किम् ?	
	(क) मां (ग) त्वं	(ख) बहुदूरं (घ) कालं

भाषिक - कार्यसम्बद्धानां प्रश्नानां समुचितं उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत - 6 अङ्काः

11	“ मनः शोषयत् तनुः पेषयत् सदा वक्रम् भ्रमति ” अत्र ‘ शरीरं ’ पदस्य पर्यायपदं किम् ?
	(क) मनः (ख) तनुः (ग) सदा (घ) वक्रं
12	“ समीरेण चालिता कुसुमावलिः रमणीया अस्ति ” अत्र ‘ वायुना ’ पदस्य पर्यायपदं किम् ?
	(क) चालिता (ख) आवलिः (ग) रमणीया (घ) समीरेण
13	“ मार्गे गहनकानने सा एकं व्याघ्रं ददर्श ” अत्र ‘ सा ’ इति सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम् ?
	(क) बुद्धिमत्यै (ख) व्याघ्राय (ग) श्रुगालाय (घ) राजसिंहाय
14	“ तस्याः पुत्रौ व्याघ्रभक्षणाय कलहं कुरुतः ? ” अत्र ‘ तस्याः ’ इति सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम् ?
	(क) पुत्राय (ख) बुद्धिमत्यै (ग) व्याघ्राय (घ) पुत्राभ्यां
15	“ तस्य भार्या बुद्धिमती पुत्रद्वयोपेता पितुर्गृहं प्रति चलिता ” अत्र ‘ युक्ता ’ इत्यर्थे किं पदं दत्तम् ?
	(क) भार्या (ख) द्वयेन (ग) उपेता (घ) बुद्धिमती
16	“ शृगालः भयाकुलं व्याघ्रं दृष्ट्वा अहसत् ” अत्र कर्तृपदं किम् ?
	(क) व्याघ्रं (ख) दृष्ट्वा (ग) भयाकुलं (घ) शृगालः
17	“ तस्याः पुत्रौ व्याघ्रभक्षणाय कलहं कुरुतः ” अत्र ‘ सुतौ ’ इत्यर्थे कः शब्दः प्रयुक्तः ?
	(क) कलहं (ख) पुत्रौ (ग) कुरुतः (घ) भक्षणाय
18	“ त्वं मां निजगले बद्ध्वा सत्वरम् चल ” अत्र कर्तृपदं किम् ?
	(क) बद्ध्वा (ख) मां (ग) त्वं (घ) निजगले
19	“ व्याघ्रः शृगालं निजगले बद्ध्वा पुनः आगच्छत् ” अत्र क्रियापदं किमस्ति ?
	(क) पुनः (ख) आगच्छत् (ग) बद्ध्वा (घ) व्याघ्रः
20	“ गृहीतकरजीवितो व्याघ्रः शीघ्रं तदग्रतः नष्टः ” अत्र ‘ हतः ’ इत्यर्थे कः शब्दः प्रयुक्तः ?
	(क) नष्टः (ख) अग्रतः (ग) शीघ्रं (घ) जीवितः

भाषिक - कार्यसम्बद्धानां प्रश्नानां समुचितं उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत - 6 अङ्काः

21	“त्वं मानुषात् अपि बिभेषि ?” अत्र क्रियापदं किमस्ति ?	
	(क) त्वं (ग) मानुषात्	(ख) अपि (घ) बिभेषि
22	“जम्बुककृतोत्साहः व्याघ्रः पुनः काननम् अगच्छत्” अस्मिन् वाक्ये किं विशेषणपदं प्रयुक्तम् ?	
	(क) पुनः (ग) व्याघ्रः	(ख) जम्बुककृतोत्साहः (घ) काननं
23	“त्वमपि किञ्चित् गूढप्रदेशं गच्छ” अस्मिन् वाक्ये विशेष्यपदं किम् ?	
	(क) गूढप्रदेशं (ग) प्रदेशं	(ख) त्वमपि (घ) किञ्चित्
24	“सा पुत्रौ चपेटया प्रहृत्य जगाद” अत्र क्रियापदं किम् अस्ति ?	
	(क) पुत्रौ (ग) जगाद	(ख) सा (घ) प्रहृत्य
25	“दुर्दान्तैः दशनैः अमुना स्यान्नैव जनग्रसनम्” अस्मिन् वाक्ये विशेष्यपदं किम् ?	
	(क) अमुना (ग) दुर्दान्तैः	(ख) दशनैः (घ) ग्रसनम्
26	“हिमकरः अपि बालभावात् पशुपति - मस्तककेतकच्छदत्वं व्रजति” अत्र कर्तृपदं किम् अस्ति ?	
	(क) पशुपति (ग) हिमकरः	(ख) बाल (घ) छदत्वं
27	“श्रीरामः लवकुशौ अङ्कं उपवेशयति” अत्र ‘क्रोडं’ इत्यर्थे किं पदं दत्तम् ?	
	(क) श्रीरामः (ग) कुशौ	(ख) लव (घ) अङ्कं
28	“अस्माकं वंशस्य कर्ता सहस्रदीधितिः” अत्र ‘सूर्यः’ पदस्य पर्यायपदं किम् ?	
	(क) सहस्रदीधितिः (ग) वंशस्य	(ख) कर्ता (घ) अस्माकं
29	“जानामि अहं तस्य नामधेयम्” अस्मिन् वाक्ये कर्तृपदं किम् अस्ति ?	
	(क) तस्य (ग) जानामि	(ख) अहम् (घ) नामधेयं
30	“किं कुपिता एवं भणति उत प्रकृतिस्था ?” अत्र ‘हर्षिता’ इत्यस्य किं विलोमपदं प्रयुक्तम् ?	
	(क) कुपिता (ग) प्रकृतिस्था	(ख) भणति (घ) उत

भाषिक - कार्यसम्बद्धानां प्रश्नानां समुचितं उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत - 6 अङ्काः

31 “इयती वेला सञ्जाता, रामायणगानस्य नियोगः किमर्थं न विधीयते” अत्र विशेष्यपदं किम् ?

- (क) सञ्जाता (ख) नियोगः
(ग) किमर्थं (घ) वेला

32 “तयोः बलीवर्दयोः एकः वृषभः शरीरेण दुर्बलः आसीत्” अत्र ‘तयोः’ इति सर्वनामपदं काभ्यां प्रयुक्तम् ?

- (क) शरीराभ्यां (ख) कृषकाभ्यां
(ग) बलीवर्दाभ्यां (घ) सुरभये इन्द्राय च

33 “विदूषकः (उपसृत्य) - आज्ञापयतु भवान्” अत्र ‘भवान्’ इति सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम् ?

- (क) विदूषकाय (ख) रामाय
(ग) लवाय (घ) कुशाय

34 “कृषकः क्षेत्रकर्षणं करोति स्म” अत्र कर्तृपदं किम् ?

- (क) कृषकः (ख) स्म
(ग) क्षेत्रकर्षणं (घ) करोति

35 “भूमौ पतितं पुत्रं दृष्ट्वा सुरभिः अश्रूणि अमुञ्चत्” अस्मिन् वाक्ये किं विशेषणपदं प्रयुक्तम् ?

- (क) पुत्रं (ख) अश्रूणि
(ग) भूमौ (घ) पतितं

36 “भूमौ पतितं पुत्रं दृष्ट्वा सुरभिः अश्रूणि अमुञ्चत्” अत्र ‘उत्थितं’ इत्यस्य किं विलोमपदं प्रयुक्तम् ?

- (क) दृष्ट्वा (ख) सुरभिः
(ग) पतितं (घ) अमुञ्चत्

37 “भूमौ पतितं पुत्रं दृष्ट्वा सुरभिः अश्रूणि अमुञ्चत्” अत्र ‘आकाशे’ इत्यस्य किं विलोमपदं प्रयुक्तम् ?

- (क) भूमौ (ख) अमुञ्चत्
(ग) दृष्ट्वा (घ) अश्रूणि

38 “सः कृच्छ्रेण भारं उद्धहति” अत्र ‘सः’ इति सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम् ?

- (क) दुर्बलाय (ख) कृषकाय
(ग) वृषभाय (घ) दुर्बलवृषभाय

39 “सः हलमूढ्वा गन्तुमशक्तः क्षेत्रे पपात” अत्र क्रियापदं किम् ?

- (क) अशक्तः (ख) पपात
(ग) क्षेत्रे (घ) गन्तुं

40 “भो ! वासव ! अहं पुत्रस्य दैन्यं दृष्ट्वा रोदिमि” अस्मिन् वाक्ये कर्तृपदं किम् अस्ति ?

- (क) अहं (ख) वासव
(ग) दियं (घ) रोदिमि

भाषिक - कार्यसम्बद्धानां प्रश्नानां समुचितं उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत - 6 अङ्काः

- 41 “सुरभेः वचनं श्रुत्वा आखण्डलः दुःखितः अभवत्” अत्र ‘इन्द्रः’ पदस्य पर्यायपदं किम् ?
- (क) आखण्डलः (ख) दुःखितः
(ग) वचनं (घ) श्रुत्वा
- 42 “सर्वधेनूनां माता एवम् अवदत्” अत्र क्रियापदं किम् अस्ति ?
- (क) माता (ख) अवदत्
(ग) एवं (घ) सर्वधेनूनां
- 43 “दुर्बले सुते मातुः अभ्यधिका कृपा सहजैव आसीत्” अस्मिन् वाक्ये किं विशेषणपदं प्रयुक्तम् ?
- (क) कृपा (ख) मातुः
(ग) सुते (घ) अभ्यधिका
- 44 “भद्रे ! सहस्राधिकेषु पुत्रेषु अस्मिन्नेव वात्सल्यं कथम् ?” अत्र विशेष्यपदं किम् ?
- (क) पुत्रेषु (ख) सहस्राधिकेषु
(ग) वात्सल्यं (घ) अस्मिन्
- 45 “भद्रे ! सहस्राधिकेषु पुत्रेषु अस्मिन्नेव वात्सल्यं कथम् ?” अत्र ‘स्नेहभावः’ इत्यर्थे किं पदं दत्तम् ?
- (क) भद्रे (ख) कथं
(ग) एव (घ) वात्सल्यं
- 46 “भद्रे ! सहस्राधिकेषु पुत्रेषु अस्मिन्नेव वात्सल्यं कथम् ?” अत्र विशेषणपदं किमस्ति ?
- (क) अस्मिन् (ख) पुत्रेषु
(ग) सहस्राधिकेषु (घ) सहस्र
- 47 “अचिरादेव चण्डवातेन मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत” अत्र कर्तृपदं किम् अस्ति ?
- (क) चण्डवातेन (ख) प्रवर्षः
(ग) रवैः (घ) अचिरात्
- 48 “अचिरादेव चण्डवातेन मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत” अत्र क्रियापदम् किम् अस्ति ?
- (क) समजायत (ख) मेघरवैः
(ग) सह (घ) अचिरादेव
- 49 “अचिरादेव चण्डवातेन मेघरवैश्च सह प्रवर्षः समजायत” अत्र ‘पवनेन’ पदस्य पर्यायपदं किम् ?
- (क) मेघरवैः (ख) प्रवर्षः
(ग) समजायत (घ) वातेन
- 50 “कृषकः वृषौ नीत्वा गृहम् अगात्” अत्र क्रियापदम् किमस्ति ?
- (क) कृषकः (ख) नीत्वा
(ग) अगात् (घ) वृषौ

प्रथम सत्रीय आदर्शप्रश्नपत्रानुसारं बहुविकल्पीयप्रश्नाः
(CBSE -21-22)

उत्तर कुञ्चिका (Answer Key)

61 - 71

1	(ख) चलत् + अनिशं	2	(घ) स्यान्नैव
3	(ग) स्यान्मे	4	(घ) समाविस् + टा
5	(घ) जीवत् + मरणम्	6	(ख) स्यान्मे
7	(क) देउलाख्यः + ग्रामः	8	(ग) राजसिंहो नाम
9	(ग) एकस्तावत्	10	(क) तावत् + विभज्य
11	(ख) अन्यः + अपि	12	(घ) पश्चादन्यः
13	(क) अन्यः + द्वितीयः	14	(घ) काचिदियं
15	(ख) भयाकुलचित्तः + नष्टः	16	(क) कः + चित्
17	(ख) तत् + अग्रतः	18	(घ) यन्मानुषात्
19	(ग) व्याघ्रः + अपि	20	(क) तस्मादङ्कं
21	(ख) वयः + अनुरोधात्	22	(घ) हिमकरः + अपि
23	(क) सत् + निवेशः	24	(ग) वयसस्तु
25	(क) किञ्चिदन्तरं	26	(ख) आर्यः + अपि
27	(घ) नामतः + वेदितुं	28	(ग) कश्चित् + अस्मिन्
29	(क) किञ्चिदविनयं	30	(घ) इतः + तावत्
31	(ग) प्रवासः + अयं	32	(ख) तपोवनवासिनो देवीति
33	(क) दूतोऽस्मान्	34	(ख) सन्दर्भः + अयं
35	(घ) सः + अयं	36	(ग) अपूर्वः + अयं
37	(क) सत् + निधीयतां	38	(घ) अस्मदन्तिकं
39	(ग) एतयोश्चिरासन	40	(ख) सम् + उत् + आचारः
41	(क) निस् + क्रान्ताः	42	(ग) अशक्तश्च
43	(ख) कः + चित्	44	(घ) विनिपातः + न
45	(घ) जगन्नाथः	46	(ख) मेघरवैश्च
47	(क) अचिरादेव	48	(ग) धनुष्टङ्कारः
49	(ख) वाक् + ईशः	50	(क) यशः + बलम्

1	(ग) बाष्पयानमाला	2	(क) कज्जलमलिनं
3	(घ) कुसुमावलिः	4	(ख) समीरेण चालिता
5	(ग) वायुमण्डलं	6	(घ) मलिनस्य अभावः
7	(ख) मलेन सहितं	8	(क) धरायाः तलं
9	(घ) पयसा पूरं	10	(ख) ग्रामस्य अन्ते
11	(क) लताः च तरवः च गुल्माः च	12	(ग) खगकुलानां कलरवः
13	(ख) कुत्सित वस्तुभिः मिश्रितं	14	(घ) ललितलतमाला
15	(ग) हरिततरुमाला	16	(क) महानगरस्य मध्ये
17	(ग) जनग्रसनम्	18	(ख) राज्ञः पुत्रः
19	(घ) भयेन आकुलं	20	(क) पुत्रः च पुत्रः च
21	(ग) व्याघ्रस्य भक्षणाय	22	(घ) सशृगालम्
23	(ख) जम्बुककृतः	24	(क) पुत्रद्वयेन उपेता
25	(ख) राजासनं	26	(घ) प्रतिवचनम्
27	(ग) शरीरसन्निवेशः	28	(क) तपसे वनम्
29	(घ) सविदूषकं	30	(ग) व्यवधानेन सहितम्
31	(क) केतकस्य छदत्वं	32	(ग) कुतूहलाविष्टः
33	(ग) वाल्मीकेः वधूः	34	(ख) सरस्वत्याः अवतारः
35	(ख) कुटुम्बवृत्तान्तः	36	(क) उपनयनस्य उपदेशेन
37	(ग) क्षेत्रकर्षणम्	38	(क) सुराधिपः
39	(घ) त्रिदशानां अधिपः	40	(ग) हर्षस्य अतिरेकेण
41	(क) विस्मिताखण्डलस्य	42	(ख) कर्षणेन विमुखः
43	(ग) जलस्य उपप्लवः	44	(क) सुरभेः वचनम्
45	(क) मासे मासे इति	46	(ख) अनुमृगम्
47	(ग) मातापितरौ	48	(क) उपगङ्गम्
49	(ख) जनानां अभावः	50	(घ) अनुलतम्

1	(ग) वरणीय + टाप्	2	(घ) बाष्पयानमाला
3	(ख) रमणीया	4	(क) वसु + मतुप्
5	(घ) धूर्त + टाप्	6	(क) विमुक्त + टाप्
7	(ग) बुद्धि + मतुप्	8	(ख) पुत्रद्वयोपेत + टाप्
9	(ग) बुद्धि + मतुप्	10	(ख) वेल + टाप्
11	(क) श्लाघ्य + टाप्	12	(घ) अभ्यधिका
13	(ग) कृप + टाप्	14	(ख) तुल्यवत्सला
15	(क) शिक्षिका	16	(घ) नृपत्वं
17	(घ) विद्वस् + त्व	18	(ख) शीतलत्वं
19	(ग) महत्त्वं	20	(क) गुरु + त्व
21	(ख) कटु + त्व	22	(क) गुण + मतुप्
23	(घ) ज्ञान + मतुप्	24	(ग) दया + मतुप्
25	(क) विद्यावन्तः	26	(ख) वन्दन + टाप्
27	(घ) गन्ध + मतुप्	28	(क) श्रद्धा + मतुप्
29	(ग) शक्तिमान्	30	(ख) बालक + टाप्
31	(क) कठिन + टाप्	32	(घ) राक्षसत्वं
33	(क) केतकच्छद + त्व	34	(ख) मति + मतुप्
35	(घ) बल + मतुप्	36	(ग) विश्वबन्धु + त्व
37	(ख) धैर्यवन्तः	38	(घ) कुटिल + त्व
39	(क) लज्जावन्तः	40	(ग) रूपवती
41	(ख) आयुस् + मतुप्	42	(घ) बलवान्
43	(ख) बल + मतुप्	44	(ग) कौपीनवन्तः
45	(क) भाग्य + मतुप्	46	(घ) क्रीर्ति + मतुप्
47	(घ) ज्ञानवान्	48	(ग) सरल + टाप्
49	(क) मङ्गल + टाप्	50	(ख) क्लिष्ट + टाप्

1	(ग) मातरं	2	(घ)रक्ष्यते
3	(क) पाठयति	4	(ख)बालकाः
5	(घ) साध्यते	6	(क)राजा
7	(ख) देशाटनं	8	(घ)मालाः
9	(ग) छात्रैः	10	(ख)आनयति
11	(क) कदलीफलानि	12	(ग)यूयं
13	(घ) मया	14	(ख) दीयते
15	(क) गच्छन्ति	16	(घ)बालाः
17	(ग) नीयन्ते	18	(ख) गम्यते
19	(ग) गुरुः	20	(क) शिशुं
21	(घ) पिबति	22	(ग) त्वया
23	(ख) पुरस्काराः	24	(घ) क्रियन्ते
25	(घ) स्मरन्ति	26	(क)दृश्यते
27	(ग) नीयते	28	(घ) आवां
29	(ग) अहं	30	(ख) श्लोकः
31	(क) खाद्यन्ते	32	(ग) प्रार्थना
33	(ख)आनीयन्ते	34	(घ)सुधया
35	(ग) गृहं	36	(क) नमन्ति
37	(ख)युष्माभिः	38	(घ)विद्यालयं
39	(क)पीयते	40	(ख) अभिनयः
41	(घ) मया	42	(ग)लिखति
43	(ख)व्यायामः	44	(ग)वानरैः
45	(क) गीतं	46	(घ) पच्यते
47	(घ) रचयति	48	(ग) त्वं
49	(क)ग्रामः	50	(ख)गच्छामि

1	(ग) सार्ध - चतुर्वादने	2	(ख) पादोन - पञ्चवादने
3	(घ) सपाद - अष्टवादने	4	(ग) सपाद - सप्तवादने
5	(क) पादोन - अष्टवादने	6	(घ) पादोन - दशवादने
7	(ग) सार्ध - नववादने	8	(ख) दशवादने
9	(ग) पादोन - षड्वादने	10	(ख) पञ्चवादने
11	(घ) षड्वादने	12	(क) सार्ध - पञ्चवादने
13	(ग) सपाद - नववादने	14	(क) नववादने
15	(ख) सार्ध - एकादशवादने	16	(घ) एकवादने
17	(घ) सपाद चतुर्वादने	18	(ख) सप्तवादने
19	(ग) सपाद - त्रिवादने	20	(क) सार्ध - त्रिवादने
21	(घ) पादोन चतुर्वादने	22	(घ) सपाद - द्विवादने
23	(घ) सार्ध - द्विवादने	24	(ग) सपाद - षड्वादने
25	(ग) पादोन - त्रिवादने	26	(ख) सार्ध - दशवादने
27	(घ) सार्ध - एकवादने	28	(क) सपाद - एकवादने
29	(क) पादोन - द्विवादने	30	(ग) सपाद - पञ्चवादने
31	(घ) सार्धषड् वादने	32	(ग) पादोन सप्तवादने
33	(घ) सार्ध सप्तवादने	34	(ख) अष्टवादने
35	(घ) सार्ध अष्ट वादने	36	(ग) पादोन - नववादने
37	(क) सपाद दशवादने	38	(क) पादोन एकादश वादने
39	(ग) एकादशवादने	40	(ख) सपाद एकादश वादने
41	(ख) पादोन - द्वादशवादने	42	(ग) द्वादशवादने
43	(ख) सपाद - एकवादने	44	(घ) सपाद द्वादशवादने
45	(ग) सार्ध - एकादशवादने	46	(ख) सपाद - दशवादने
47	(ग) नववादने	48	(घ) सार्ध - षड्वादने
49	(क) सार्ध - सप्तवादने	50	(ख) सपाद - षड्वादने

1	(ग)उच्चैः	2	(ख) च
3	(क) श्वः	4	(घ) ह्यः
5	(क) अद्य	6	(ग) अत्र
7	(ख) तत्र	8	(घ) इदानीं
9	(ग)अधुना	10	(ख)सम्प्रति
11	(घ)साम्प्रतं	12	(क) इदानीं
13	(घ) कदा	14	(ख) सहसा
15	(ग) वृथा	16	(क) शनैः
17	(ख) अपि	18	(घ) कुतः
19	(ग) इतस्ततः	20	(क) तर्हि
21	(ख) कुतः	22	(ग) अपि
23	(ग) अपि	24	(ग) अत्र
25	(ख)अपि	26	(घ) च
27	(ग) अत्र	28	(ख) च
29	(क) अपि	30	(ख) च
31	(ग) अपि	32	(क) यदि
33	(घ) च	34	(ख) तत्र
35	(ग) यावत्	36	(क) कुत्र
37	(ख) कुतः	38	(घ) कुतः
39	(ख) तावत्	40	(ग) तदा
41	(घ) सहसा	42	(क) तदा
43	(ख) तत्र	44	(क) तदा
45	(ग) तत्र	46	(घ) तत्र
47	(ख)वृथा	48	(ग) वृथा
49	(क) सहसा	50	(घ) तत्र

1	(घ) सा	2	(ख)ताः
3	(क) अनेके	4	(ग) डयन्ते
5	(ख)भविष्यति	6	(ग)वेदाः
7	(घ)रमणीया	8	(क)गच्छति
9	(ग)अगच्छम्	10	(ख) स्तः
11	(क)तस्मिन्	12	(घ)गच्छतः
13	(घ)जनाः	14	(ख)सर्वे
15	(ग)त्वं	16	(क) द्रक्ष्यामः
17	(ख)अभवत्	18	(घ) वदति
19	(ग)वार्षिकी	20	(क)सैनिकः
21	(ख) फलानि	22	(ग) आगच्छत्
23	(क) क्रीडिष्यामि	24	(घ) कमलानि
25	(घ)गमिष्यन्ति	26	(ख)नद्यः
27	(ग)रक्षामः	28	(ख)नाम
29	(घ)मित्रं	30	(ख) असि
31	(ग) मित्रे	32	(क) अलिखत्
33	(घ) नायिकायाः	34	(ख)भविष्यति
35	(ग) क्रीडन्ति	36	(क) गच्छति
37	ख) आसीत्	38	ग) क्रीडिष्यामः
39	(घ)सुन्दराणि	40	(क) करोमि
41	(घ)अहं	42	(क) गच्छतः
43	(ख)आसन्	44	(ग) चतस्रः
45	(क) अरचयत्	46	(घ) भ्रमति
47	(ख) पठानि	48	(ग)सा
49	(क)आगच्छन्तु	50	(घ)एषा

1	(ख) कीदृशं	2	(क) केषां
3	(ग)के	4	(घ) केषु
5	(ख)कस्याः	6	(क)किं
7	(घ)किं	8	(ग)कुत्र
9	(ख) कीदृशं	10	(क) कौ
11	(ख) कीदृशं	12	(ग) का
13	(क) कुत्र	14	(घ) किं
15	(ग) कीदृशी	16	(ख) कया
17	(घ) किमर्थं	18	(क) कया
19	(ख) कीदृशं	20	(घ) कस्मै
21	(ग) कस्मात्	22	(घ) कीदृशः
23	(क) कुत्र	24	(ग) कं
25	(क) कः	26	(ख) कुत्र
27	(क) कयोः	28	(घ) कस्मात्
29	(ख) काभ्याम्	30	(ग) कः
31	(घ) किं	32	(ख) केन
33	(ग) कीदृशः	34	(ग) केन
35	(क) का	36	(घ) कुत्र
37	(ख) कानि	38	(क) कीदृशं
39	(ग) कः	40	(घ) केन
41	(क) कं	42	(ख) केन
43	(ग) केन	44	(घ) कीदृशः
45	(ग) कौ	46	(ख) कथं
47	(क) कस्य	48	(घ) कदा
49	(ख) कथं	50	(घ) कः

1	(ग) त्यजति	2	(क) कठिनं
3	(ख) अहर्निशं	4	(घ) कुटिलं
5	(क) ध्वनिं	6	(घ) अत्यधिकं
7	(ग) कलुषितं	8	(ख) संसारे
9	(ख) आम्रवृक्षः	10	(घ) समयः
11	(क) शरीरं	12	(ग) वायुना
13	(क) पथि	14	(ख) विवादं
15	(ग) पत्नी	16	(घ) जम्बुकः
17	(ख) सुतौ	18	(ग) शीघ्रम्
19	(ख) शीघ्रम्	20	(क) भामिनि
21	(घ) मानवात्	22	(ख) अरण्यं
23	(क) रहस्यस्थानं	24	(ग) अवदत्
25	(ख) पात्रम्	26	(ग) चन्द्रः
27	(घ) क्रोडं	28	(क) सूर्यः
29	(ख) शिष्टाचारः	30	(क) निर्दयः
31	(घ) समयः	32	(ग) वेगेन
33	(ख) बलहीनः	34	(क) कृषीवलः
35	(घ) कामधेनुः	36	(ग) पृथिव्यां
37	(क) नयनजलं	38	(ग) काठिन्येन
39	(ख) बलीवर्दः	40	(क) इन्द्र !
41	(क) इन्द्रः	42	(ख) गवां
43	(घ) दया	44	(क) निश्चयेन
45	(घ) स्नेहभावः	46	(ग) दारकेषु
47	(ख) वृष्टिः	48	(क) मेघगर्जनेन
49	(घ) वायुना	50	(ग) अगच्छत्

1	(ख) शकटीयानं	2	(घ) दुर्वहं
3	(क) अनिशं	4	(ग) भ्रमति
5	(क) बाष्पयानमाला	6	(ख) भृशं
7	(ग) शुचि	8	(घ) बहिः
9	(ख) रसालं	10	(ग) त्वं
11	(ख) तनुः	12	(घ) समीरेण
13	(क) बुद्धिमत्यै	14	(ख) बुद्धिमत्यै
15	(ग) उपेता	16	(घ) शृगालः
17	(ख) पुत्रौ	18	(ग) त्वं
19	(ख) आगच्छत्	20	(क) नष्टः
21	(घ) विभेषि	22	(ख) जम्बुककृतोत्साहः
23	(क) गूढप्रदेशं	24	(ग) जगाद
25	(ख) दशनैः	26	(ग) हिमकरः
27	(घ) अङ्कं	28	(क) सहस्रदीधितिः
29	(ख) अहम्	30	(क) कुपिता
31	(घ) वेला	32	(ग) बलीवर्दाभ्यां
33	(ख) रामाय	34	(क) कृषकः
35	(घ) पतितं	36	(ग) पतितं
37	(क) भूमौ	38	(घ) दुर्बलवृषभाय
39	(ख) पपात	40	(क) अहं
41	(क) आखण्डलः	42	(ख) अवदत्
43	(घ) अभ्यधिका	44	(क) पुत्रेषु
45	(घ) वात्सल्यं	46	(ग) सहस्राधिकेषु
47	(ख) प्रवर्षः	48	(क) समजायत
49	(घ) वातेन	50	(ग) अगात्